

ספק איסור

עד כאן עסקנו בדיני תערובות איסור ופיתר - כשדבר שפאו איסור בהחלט נתערב בפיתר - והפכה באם
לקבוצה את דין התערובות. בסוף פלכות תערובות בשו"ע אנו מוצאים סוגיא שנה לגמרי - שמוצאת בפנינו
חתיכה אחת ולאו ידוע אם היא של איסור או של פיתר.

ופנה, פכדל הנפול בש"ס ופוסקים פוא ספיקא דאורייתא לחומרא ובדרבנן לקולא. מקורו של פכדל
והדרותיו תלויים בשיטות הראשונים בכמה סוגיות.

1 משנה קידושין ס"ט ע"א, עשרה יוחסין... ואוסופי' ורש"י, ואילו פס שתוקי... ולאו אנוי'
שתוקי ואוסופי פס ספק מנזרים ואוסורים דפשיא לכשרות.

2 פס ב"מ ע"ג ע"א, אמר רבא דבר תורה... טעמא, ופתורה אמרה... ביוחסין'
מדאורייתא ודאי מנזר איסור בודאי כשרה אבדל הפסיקות מותרים להתחתן עם פכדל. אלמא שק"ז ע"ש
מצדד ביוחסין ואיסורו את הפסיקות. מקורו של דין זה - הפסיקות מותרים מפ"ת - פוא מנמלת, קפ"ד ומנמלת
מנזר, שבא דרשו ודאי ולאו ספק. פ"מ ע"ג מצדד הפסיקה שישנם כמה, קפ"ד מותרים לדרישה -

3 פס סוף ע"ב ע"ב, חמשה קפ"ד... שתוקי בישראל, ורש"י ד"ה ואיבעית אינא, ואוי' דאו...'
רש"י פירש ספיקא דאורייתא לחומרא מן פתורה אלמא שאין לוקין עליו (לכאורה מסברא - וכי יצדע ע
הצדע לכבוד ספק רע"ז) ודוקא באיסור מנזרות חידשה פתורה שפספק מותר.

4 רמב"ם פרק ט"ו איסורי ביאה פלכות כ"א
לכאורה פסק רמב"ם כרש"י שפספק בכד פתורה איסור מדאורייתא ובמנזר דוקא איסור מדרבנן
ומשם מצדד.

5 רמב"ם פרק י' כלאים פלכות כ"ז בסוף, וכבר בארנו...'
כאן פסביר רמב"ם את דבריו באיסורי ביאה - ולכאורה פכוננה פיא שדרשת מנזר ודאי פיא בנן אב
כד פתורה שפספק מותר, ופמאדע ששז חז"ל ביוחסין עשו גם בשאר כל האיסורים.
וא"כ - לפי רש"י ספיקא דאורייתא לחומרא מדאורייתא, ולפי רמב"ם מדרבנן

6 תורת הבית בית רביעי שער ראשון, ומסתברא... כשר', ופתורה... לפתירא, ואול'... מחזור'
פרש"א חולק על רמב"ם וסובר כרש"י

7 ויקרא פ' פסוקים י"ז-י"ט, ורש"י פסוק י"ז ד"ה ולאו ידע ואשם פביא'
בתורה מלין פרשת אשם תלוי למי שאכדל ספק כרת, ולכאורה כל הפענן תמוה לפי שיטת רמב"ם שפרי
לפי רמב"ם אם מונחות בפנינו שתי חתיכות אחת חלב ואחת שומן כשר ולאו ידוע איזו מן פיא פאיסורה
-מדאורייתא מותר לכאודל לפחות אחת מן שפרי נבי'ה ודאית איסור תורה ולאו ספק נבי'ה - ואם
מותרת באכילה לכתחלה על מה חייבתו פתורה אשם תלוי כשאכילה?!

8 רמב"ם פרק ט' אמנות מת פלכות י"ב, וכסל' משנה פס, ואחד מפשענות... עכ"ל'
לפי פזירסא שלפנינו ופוא פזירסא שמל"א פכסל' משנה בספר ישן - מודע רמב"ם באיסורי כרת שפספק
איסור מן פתורה - ולכן חייב באשם תלוי על אכילת ספק איסור כרת.
לכא כל פאחרונם מקבלים את גירסת פכסל' משנה ברמב"ם, וש שתי'לו את ענן אשם תלוי לפי רמב"ם
באופן אחר לגמרי. מקור לדבריהם פוא במס' כריתות -

9 כריתות דל' י"ז סוף ע"א משנה, ספק אכדל... איזה מן אכדל, מביא אשם תלוי'
לכאורה יש כאן שני טעמים - רישא ב"מ שאכדל דבר ואח"כ נתעורר ספק שמא פ"ה חלב, וסיפא כשפוי
מונחים בפנינו שתי חתיכות אחת חלב ודאי ואחת שומן ואכדל אחת מן ואח"כ נתעורר בו ספק איזו מן
אכדל - והפכדל פזיקרי ביניהם פוא שבסיפא פ"ה כאן ודאי איסור אבדל ברישא אין לנן שום פוכחה שפ"ה
כאן איסור בכדל.

10 פס, איתמר... משתי חתיכות שנינו' ורש"י, ולחייא בר רב... ושמן לפניו'
רב אסי סובר כנו שלמדנו שבשני פאופנים מביאים אשם תלוי, ורב חייא בר רב סובר שפסיפא בא לפרש
את פרישא שאין מביאים אשם תלוי אלמא כשפיתח מונחת חתיכה של חלב ודאי וגם חתיכת פיתר ואכדל
אחת משתייהם, אבדל חתיכה יחידית שפ"א ספק חלב שמן אין מביאים אשם תלוי על אכילתה.

11 פס, אמר רב יודע אמר רב... ואכדל פאורי, ודל' י"ח ע"א, אמר רב נחמן אינו... איסורא'
רב סובר כנו שמר חייא בנן שאין מביאים אשם תלוי אלמא על אכילת חתיכה משתי חתיכות

12 הרמב"ם פרק ח' שגזאת הפלכה ב'...נפן אכד'

הרמב"ם פסק כרב

13 פרי חדש עד הפלחין דיו"ד סו' ק"י סע"ז ט' דין ספק ספיקא אות א' ג'

פרי חדש פוסק כמו הרמב"ם ספיקא דאורייתא דקולדא מפר"ת - וכנראה דכא פיתפ לט את ג'רסת פכס"ז שנה שהרמב"ם מודפ באיסורי כרת ספיקא דחומרא מפר"ת, ולכן תיר"ץ את פקושיא נאשם תלו' צ"פ פסקו של הרמב"ם בשגזאת - שבחתיכה משתי חתיכות איתחזק איסורא (שפ"י פ' שם איסור ודאי) וספיקא דחומרא מן התורה.

ווי"א - שלפי רש"י ופרשב"ץ ספיקא דאורייתא דחומרא מן דאורייתא בכל אופן, לפי הרמב"ם מן דאורייתא כל הפסקות הם דקולדא חוץ מאיסורי כרת לפי פכס"ז שנה, וחז"ל נאשפ שאתחזק איסורא לפי פפר"ת.

14 ארוך הפלחין ו"ד סו' ק"י סע"ז ט"ו, כדלו של דבר...

נחלקו באחרונם אם הפלכה כרש"י ופרשב"ץ או כהרמב"ם - רוב הספרדים פוסקים כהרמב"ם ורוב באשכנזים כרש"י ופרשב"ץ - והצרוך הפלחין פנח את הפנח בספק.

6 ומסתברא לי דכשאמרו ספיקא דאורייתא לחומרא דבר תורה הוא דספיקא דאורייתא כודאי מן התורה. אבל ראיתי לרמב"ם ז"ל שכתב דספיקא דאורייתא לחומרא מדרבנן הוא שהחמירו בספיקו. והביא ראיה לדבריו מדאמרין בקידושין פ' עשרה יוחסין אי זהו שתוקי אמר רבה דבר תורה שתוקי כשר

והתורה אמרה לא יבא ממזר בקהל ה' ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא. אלמא לא אסרה תורה אלא האסורין הוודאין הא ספק האיסורין לא. ואין דבריו מחזורין אצלי דאדרבה דוק מינה דבעלמא ספיקא דאורייתא כודאי דאי לא אמאי איצטריך רבא לארוכי בלישניה כולי האי לימא מאי טעמא הוה ליה ספיקא ומותר' דבר תורה דהשתא הוה כאילו כולהו ספיקי דאורייתא ומאי שנא ממזר דנקט. אלא ודאי ספק ממזר דוקא קאמר אבל שאר ספיקי לא. וטעמא דממזר משום דרבייה קרא להיתירא

ואולי סבר הרב ז"ל דגלי קרא בממזר ספיקו מותר וגמרינן מיניה לכל התורה כולה. ואינו מחזור

14 כללו של דבר אין הכרעה ברורה בפלוגתא זו והוי ספיקא דדינא אם הלכה כהרמב"ם או כהרשב"א :

ספיקא דרבנן

למדנן שספיקא דאורייתא לחומרא - לפי רש"י ופרשב"א מדאורייתא ולפי פרמב"ם מדרבנן בספיקא דרבנן מפורש בהרבה מקומות בש"ס דפקד-

1' ביבי ד' ע"ב, וכד ספיקא... דקולדא'

הע"א דכא הביא שם הסבר לזה שאנו מקילים בספק דרבנן - ולכאורה לפי שיטת רש"י שספיקא דאורייתא לחומרא מפ"ת מסברא (שאין לבלוע ספק רעל) יש מקום לשאול למה לא ליידי כן גם בספיקא דרבנן - וכי רעד דרבנן אינן רעילי!

אלכא - שביסודן של כל מלכות דרבנן מלינן מחלוקת בראשונם -

2' רמב"ם פרק א' ממריס דלכא, א' ב'

שיטת הרמב"ם שכל איסור דרבנן הוא בכלל, ואשית ככל אשר יורוכ' ואלא תסור' וכל שאובר על איסור דרבנן עובר על לאו ואשע דאורייתא. כיוצא בזה כותב הרמב"ם בספר המלכות -

3' ספר המלכות דהרמב"ם שרש ראשון, כי כל מה שפזפזרונן... לא תסור'

הרמב"ן בהשגחתו על ספר המלכות חולק עלי -

4' השגות הרמב"ן שם, ופנה הרב... בתלמודו', ורבותינן... דקולדא'

הרמב"ן פקשע שאם כל איסור דרבנן איסור מפ"ת היינו לריכים דפחחיר בספק איסור דרבנן כספיקא דאורייתא

5' שם ברמב"ן, ואודי תתעקש... באותו דלאו'

הרמב"ן הצעה את האפשרות לתרף את שיטת הרמב"ם בזה שחז"ל התנו בכל איסורים שחידשו שלט איסורו אלכא כשפאיסור ברור ולאו במלכא של ספק - כדי לתפריד בין איסורים דאורייתא לאיסורים דרבנן. הרמב"ן דחה את הסברא בשתי ידיים, וחלק על הרמב"ם שפזפזר על איסור דרבנן עובר על, ככל אשר יורוכ' ואלא תסור'. לדברי הרמב"ן פפסוקים אסוקים בפוראע ולאו בגזרות ותקנות, וזה שפזכרו כמה פעמים בש"ס בנגע מלכות דרבנן היא אסמכתא בלד.

6' דרשות פר"ן דדרוש החמישי נוסח ב', וכבר נתבאר... מן התורה'

פר"ן הסביר שחז"ל לא ראו שום סבה לאסור את הספק שפזפזרות מן הפס"ט כשפואו ודאי כבר יש בו לתפריש את פאדס מאבירע דאורייתא. (בסוף דבריו מסביר פר"ן שגם לפי הרמב"ם אין איסור דרבנן חמור כדאורייתא (עמ' 107) ונמלא שספק דרבנן דפקד לפי הרמב"ם מפני שבך התנו חז"ל ולפי הרמב"ן מפני שפואו קד

ופנה, מלשון הע"א ביבי ד' פי"ה משמע שכל ספק דרבנן דפקד. למעשה אינן כן -

7' מקואות פרק ב' משנה א' וב', ...במה דברים אמורים... ור"ש ...בחזקת אונאופ'

פתנא קמא (רבי נחיר) מקד בספיקא דרבנן גם כגד חזקה, ורבי יוסי מחמיר.

8' רמב"ם פרק י' מקואות דלכא ו'

הרמב"ם פסק כרבי נחיר

9' שו"ת הרשב"א חלק א' סי' ת"א, שנחלקו... וק"ל דכרבי יוסי'

הרשב"א פסק כרבי יוסי

10' ש"ך י"ד דיני ספק ספיקא (סוף סי' ק"י) אות כ', ...דאזלינן לחומרא'

הש"ך פסק כמו הרשב"א

11' פרי חדש שם אות ד"ט

פרי חדש פסק כמו הרמב"ם - וא"כ יש לנו מחלוקת הפוסקים אם ספיקא דרבנן דפקד גם כגד פחזקה.

12' מנן אברהם סי' תקפ"ה ס"ק ט', אם ספק לו אם שמע... אי"ל דתקוע'

לפי המע"א (ופמ"ב הביא את דבריו דלכא חולק) ביו"ט שני אלו שבדאי נתייב במלכות אם נסתפק בקיומה - פאם כבר י"א או דל - פסק המע"א שפאר מדין ספיקא דרבנן - למרות שפיתג לו חזקת חיוב.

13 ע"ק שם אות י"ז ... של איסור' ובאנו'ע , ופדר קאומר... בפיא ספיקא דפוחלפה'

כשחז"ל אסרו נאכל או נאשף מסויים נחמת גזירה שנה יבא לדי' איסור דאורייתא בעתיד לא אסרו את הספק, אבל נאכל או נאשף שיש בו חשש דאורייתא - אלא שדאורייתא סמוכין על החזקה או פירוב - ובאו חז"ל ופחמירו שלא לסמוך על החזקה ופירוב - אז אסרו גם את הספק. ולכן ספק גבינת אכוס אסור שפחש פוא בגבינה זו אלא שנה אסור פואמדה בקבת נבלה. אבל ספק בישול אכוס מותר עזרת בישול פיא לחיתון.

למדן דעיד שספק איסור דאורייתא שנתערב ופוא בריא או חפר"ל אינן בטל מפני שספק פוא בדאורייתא ויין אומרים ספיקא לקולא-

14 ע"ק כדלי ספק ספיקא בקררה אות י"ט ... כולא בזה', ופסקי תשובה שם ... בפ"נ'

ספק איסור שנתמנה בכלי ולאו נדע שפיה ספק איסור עד אחרי נאכל"ע אסור שפשתמו בכלי - יין דפתיר את בכלי נדין ספק דרבנן שפרי פוסק פוא בדאורייתא, ופפ"נ ע"ק בפיא מרוב.

3 כי כל מה שאמרו חכמים לעשותו וכל מה שהזהירו ממנו כבר צווה משה רבינו בסיני שיצונו לקיימו והוא אמרו (ר"פ שופטי') על פי התורה אשר יורו, ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה והזהירונו מעבור בדבר מכל מה שתקנו או גזרו ואמר (שם) לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל.

4 והנה הרב זונה חומה גבוהה סביב לדברי חכמים אכל היא כפרן נופל נבעה בחומה נגזזה אשר פתחוס לפתע יבול שברה לפי שהיא סברה נפסדת ברוב מקומות בתלמוד.

ורבותינו בכל התלמוד אומרים הפך מזה שהרי הם דנין כל דברי סופרים להקל. מהם בליסורין כמו שאמרו (בינה ג: וש"י) ספיקא דאורייתא לחומרא וספיקא דרבנן להקולא.

5 ואולי תתקש ותאמר לדעת הרב כי מה שאמרו בכל מקום להקל בדברי סופרים הוא במחילה ובתנאי מאתם שהם התנו בגזירות ובסייגים שעשו לתורה וכן במצוות שלהם שנהלך בהם לקולא כדי לחלק ולהפריש בין מה שהוא דבר תורה ובין מה שהוא מדבריהם לע"פ שכל אלו מלווים מן התורה ולא היו ספיקות שדבריהם רלוויות להחיר אותן אלא מפני התנאי הזה שעשו בהם מתחלתן. ואין אלו דברים הגונים ולא שלעיקר. ומפורש אמרו בפרק מי שמתו (יט:): גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה תרגמה רב בר שבל קמיה דרב כהנא בלאו דלא תסור אחיכו עליה לאו דלא תסור נמי דאורייתא הוא אמר להו רב כהנא גברה רבה אמר מילתא לא תחיוכו עליה כל מיילי דרבנן אלאו דלא תסור אסמכיניה ומשום כבוד הבריות לא גזרו ביה רבנן. הרי ככאן מצוהר שלא זו דלא תסור הוא כשאר הלואין שלתורה אכל דבריהם על זה הלואו אסמכיניהו סמך בעלמא לחזוק לא שיהא בהם יז החורה אזרה כלל בלותו הלאו. אמרו בפרק כירה (ט.) משרבנו

⁶ וכבר נתבאר ¹⁰⁷ מכל זה, שאנו מוזהרים שלא לעבור על כל מה שייסכמו חכמי הדורות, ולפיכך העובר על אחד מהשבותין עובר בלא תעשה מן התורה ¹⁰⁸, ואין הפרש בין המטלטל מחט [מחמה לצל] בשבת, או היוצא בסנדל המסומר כמעשה שהיה ¹⁰⁹, לאוכל חלב, ולחורש בשור ובחמור. ולא עוד, אלא שעובר על עשה ועל לא תעשה ¹¹⁰, אלא שאין לוקין עליו מפני שהוא לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין ¹¹¹, ומה שאומר תמיד בגמרא ¹¹² ספיקא דרבנן לקולא, והאמינו הקטנים בשל דבריהם ¹¹³, ולא העמידו דבריהם במקום הפסד ממון ¹¹⁴, ומפני הפסד ממון ¹¹⁵, ומפני כבוד הבריות ¹¹⁶, ובשמחת יום טוב ¹¹⁷ בהרבה מקומות. כל זה הוא, מפני שכך התנו כי אחרי שאינן גוזרין אלא לעשות סייג לתורה, דיינו אם אסרנו הודאות, לא יבאו לעבור על דברי תורה - אע"פ שנתיר להם הספקות ¹¹⁸. וזה דעת הרב רבנו משה, וכן כתב מפורש בספר שופטים ¹¹⁹, ואמנם מצות עשה [מן התורה] חמורה מדבריהם, מפני שהוזכר עקר הדבר בספר תורה מפי אלהים ¹²⁰, וצוה עליהם השם ית' בפרט, אבל כל הגזרות והתקנות הכל מן התורה.

9 שנחלקו בדרכי' מאיר ורבי יוסי בשנטמא בטומאה קלה וטבל ספק בשל מ' ספק בשל שאין בו מ' דרכי מאיר אומר טהור רבי יוסי אומר טמא וק"ל כרבי יוסי

למדנו שספק בדברנו לקולא - דפי פרמב"ם אפילו כגד חזקת איסור ולפי פרש"א לא. ונפג. יש מקום לפרשנות דמא בכד תצורבת יבש ביש של איסור דרבנן יש לזרז ברוב פיתר, פרי אפילו במחלצה אע"מ מחלצה דמא אין כל חתיכה מותרת מדין ספיקא, דרבנן? ובשלמא ברוב איסור נפפכו כל פחיתות לאיסור מדין ביאול ברוב, אבל המחלצה אע"מ מחלצה דמא לא נתייר כל חתיכה מדין ספיקא דרבנן? (וזוהי באמת שיטת פשפת שצרי דורא שפביא פש"ק בסיון ק"ט סי"ק ט' שבאיסור דרבנן חד בחד באע"ל. ואין פלכא כמותו כמ"ש פש"ק עס.)

ובאיסור דאורייתא - אף שלפי פרמב"ם ספיקן לקולא מפר"ת - ראינו בפרי חדש שאסור מדאורייתא לזכוכי חתיכה מתוך שתי חתיכות כשאחת מהן חלב ולפי דיוע איזו, משום דאיתחזק איסורא. וא"כ - לשיטת פרש"א שגם ספיקא דרבנן לחומרא באיתחזק איסורא, לא שייך לפתיר תצורבת חד בחד באיסור דרבנן שפרי איתחזק. אבל לשיטת פרמב"ם שספיקא דרבנן לקולא אפי' באיתחזק אדין קשה דמא באמת אין לפתיר חתיכת איסור דרבנן שנתצורבה בחתיכת פיתר?

אלא - שמכאן סוגיות בש"ס משמע שהדרכ בה פתירו חז"ל את הספק בדבריהם פ"א ענין של תל"ה - אע"מ תולין לפרק - כאשר אע"מ מסתפקים אם כל המקור של מ' סוף או בחסר תל"ה שכל המל"א, ואם קיים חשש שפ"א איסור דרבנן לתוך המל"א תל"ה שכל נפל, זאת אומרת שכל קבוצת חז"ל חוק שספק באיסורים דרבנן מותר, אלא שבאקרה של ספק מותר לנע"ל לקבל שפאפשרות אשר לפ"א תל"א פפלכא לקולא - פ"א מה שאכן קרה.

וא"כ, במקרה של שתי חתיכות אשר אחת מהן אסורה מדרבנן ולפי דיוע איזו - כאן פרי אי אפשר לומר ששתייהן של פיתר שפרי אחת מהן אסורה בודאי, ולפתיר אחת מהן - את איזו מהן נתייר ואיזו נאסור? ומחלצה שתייהן אסורות.

אע"מ רקע הפסבר פנ"ד - אע"מ מקילים בספיקא דרבנן דרך תל"ה בלבד - אפשר לפרש כמאן סוגיות בספיקא דרבנן.

יבמות ד' פ"ב ע"ב א', והתנא שתי קופות... שלא רבו חולין אע"מ התרומה, ורש"י

כשאפשר לתלות תולין לפרק - ולפי ריש דקיש ז"ר גמ רוב פיתר

פסחים ד' פ"ג ס"ו א', שני זיבורין... סגי ליה, ורש"י

בתרומה דאורייתא שספיקא דפחמייר אין תולין לפרק

תוס' ע"ב ד"ה פ"ג שתי קופות... מחלצה דרבנן

סתמא דגמרא כאן פ"א כרבי יוחנן דתל"ה גמ בלי רוב פיתר.

יבמות ד' פ"ב ע"ב א', וסבר רבי יוחנן... נשקול רובו, ורש"י

דרש"י פ"א גמא פיתר שבשתי קופות לא פתיר רבי יוחנן מדין תל"ה אלא מדין ביאול - וסובר שאיסור דרבנן בטל בתצורבת גמ כשאין רוב פיתר כל שאין רוב איסור (חד בחד). ופקשו אע"מ זב ממשיקים פוסולים למקור מדרבנן ואינם בטלים אלא ברוב מים כשרים - פרי שגם דרבנן חד בחד לא באע"ל. ותירצו שאפשר לפרש את דברי המשנה במקוואות אחרת - שברוב פוסולים פסול, אבל מחלצה אע"מ מחלצה כשר.

ע"ב, ואיבצית אינא... ענין אומר, ורש"י

פ"א בציית אינא סובר שאין כאן ענין של ביאול כלל, ולפי שייך ביאול אלא ברוב ואפילו באיסור דרבנן, ופיתר בשתי קופות פ"א משום ספיקא דרבנן לפרק - דתל"ה לפרק - וכמו שראינו בפסחים. ויזכר שדרש"י תולין אפילו ברוב איסור וזו שלתירצו פראשון לא פכשרנן את המקור ברוב פוסולים פ"א מדין ביאול ולא מדין תל"ה - אבל כאשר תולין לפרק תולין אפילו אם הרוב איסור.

פרש"א כנראה למד את הגמרא שלא כפירוש רש"י.

תורת הבית לפרש"א בית רביעי שער שני, וביבמות... ולקולא

פרש"א למד שגם בתירצו פראשון גמא אסקו בדיון תל"ה ובכל זאת ברוב איסור אין לפתיר - שלא נחלקו רבי יוחנן וריש דקיש אלא באם זריכים רוב פיתר או שגם בשוים תל"ה, אבל ברוב איסור לכ"ז לא תל"ה לפרק. והאיבצית אינא ד"א בא לחלוק אע"מ פלישנא קנא אלא בפירוש המשנה במקוואות אבל לפלכא אע"מ פ"א סוברת שאין לתלות ברוב איסור. וזוהי פקשה פרש"א דמא באמת אין לתלות לפרק ברוב איסור כשמדובר באיסור דרבנן.

ע"ב, ונ"ד... אפי' חד בחד

פרש"א פסביר שבאופן שבודאי נפלג דלמ תרומה אין לפתיר כגד פ"א.

ש"ע י"ד סי' קי"א סעיף א' וב'

פשוט פסק כרבי יוחנן שא"ל רוב פיתר. אבל גמ כרש"א שברוב איסור אסור.

ופנה, בש"ע מל"ה שני זיורים - זיור א' מצין זב שבגמא - בשתי קדירות ושתי נפילות (ודאי איסור ודאי פיתר ונפלו שתייהן לתוך שתי פקדירות) - ואין לפתיר ברוב איסור, וזוהי זיור ב' חתיכות וקדרה אחת ולפי דיוע איזו נפלג - אע"מ זב כלול במה שאסור פשוט בסעיף ב' ברוב איסור -

9' ע"ק שס ס"ק ו' ...אלכא אוב' קדירות'

פש"ק חולק על המחבר וסובר שבקדירה אחת ונפילת חתיכה אחת מתוך שתי חתיכות אין כאן נפילת ודאי איסור וגם לפי פרש"א מותר אפילו ברוב איסור. ויזכר שלפי פשו"ע סובר פרש"א שבכד מקרה של שתי חתיכות ואחת מן פ"א ודאי איסור דרבנן - גם אם לא נפל על אלכא אחת מן לתוך קדירה לא שייך לפתור ברוב איסור, ואילו לפי פש"ק דוקא במקרה ונפלו שתי לתוך שתי קדירות ששם בודאי פיתה נפילת איסור אז אין לפתור ברוב איסור אבל בנפלה אחת בלבד בקדירה מותרת אפילו ברוב איסור ופנה. לשיטת פרש"א דע"כ אין לפתור ספיקא דרבנן באיתחזק איסורא (וכאופו פסק פש"ק) יש מקום לשאול, כשנתערבו שתי חתיכות ואחת מן פ"א איסור ודאי - פרי שתי פחתיכות איסורות נדון איתחזק ואיך שייך אח"כ לפתור את בקדירות שמתוכן נפלו?

10' ע"ק ס"ק ד'

פש"ק באמת איסר בכד אופן אם פחתיכות נתערבו קודם נפילה, ופשו"ע אוסר בשתי חתיכות שלכא נתערבו אבל על ראו מן נפל לתוך מן.

11' פרי חדש שס ד"פ וכן פד"ן

פפ"ח לשיטתו דע"כ פסק כראב"ם ספיקא דרבנן לקולא אפי' באיתחזק איסורא ומיילא מותר אפילו אם נתערבו קודם נפילה, ואין שלפי פרש"א פ"ינ לריכ"ס לפחמיר גם בלכא נתערבו קודם נפילה שפ"י בכל אופן איתחזק איסורא.

⁶ וביבמות נחלקו ר' יוחנן ור"ל אי בעינן ריבויא או לא • דגרסינן התם תניא שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין שאני אומר וכו' • אמר ר"ל והוא שרבו חולין על התרומה דקסבר ר"ל דאפילו בדרבנן בעינן ריבויא ור' יוחנן אמר אעפ"י שלא רבו חולין על התרומה ואקשינן וסבר ר' יוחנן בדרבנן לא בעיא ריבויא והתניא מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות נתן סאה ונמל סאה כשר • ואמר רב יהודה בר שילא אמר רב אסי אמר ר' יוחנן עד רובו מאי לאו דנשתייר רובו לא דלא נישקול רובו • ואב"א שאני התם דאיכא למימר שאני אומר כלומר שאינו ודאי שנפלה לתוך החולין שאני אומר לתוך תרומה נפלה ולפיכך תולין להקל אפי' לא רבו חולין על התרומה • ושמעינן מיהא דאקשינן ממקוה לר' יוחנן דאע"ג דלא בעי ר' יוחנן ריבויא מ"מ שיהו חולין כתרומה מיהא בעיא דאי לא הכי לא אמרינן שאני אומר וקשיא לי באיסורין דרבנן למה לי ריבויא לריש לקיש ואפילו חד בהד לרבי יוחנן דהא כיון דמספקא לן אי נפלה תרומה לתוך חולין או לא הו"ל ספק בדרבנן ולקולא •

⁷ ונ"ל דכיון שבודאי נפלה כאן תרומה אלא שאין ידוע לאיזו אין אומרין בכי הא ספיקא דרבנן לקולא • ומיהו כיון דקופות מוחלקות סני לריש לקיש בריבויא ולר' יוחנן אפי' חד בהד •

1' ש"ע י"ד סי' קי"א סעי' ג', ד'

כשמונחות בפנינו שתי קדירות ושתי חתיכות - קדירה אחת מלכא איסור דאורייתא ופשנייה פיתה, וחתיכה אחת של איסור דאורייתא ואחת של פיתה ונבלה חתיכה אחת לכל א' משתי הקדירות ולכא ידוע איזו מהן נבלה לקדירה של איסור ואיזו לפיתה אנחנו לא תולים לומר שפיתה נבלה לפיתה ואיסור לאיסור אלא כ' יש בקדירת הפיתה כדי לבטל את האיסור מה"ת - דפיינו רוב במינן וששים במינן מינן. אלא שבמינן מינן יש מקום לשאול מהו הספק - בשלמא במינן אם באמת נבלה האיסור לקדירת פיתה צדי"ן איסורה מדרבנן עד שיפא בה ששים ולכן מותרת רק מדין תולין, אבל בשלמא אם יש כבר סי' בפיתה פרי מותרת ממה נפשק שאפי' אם נבלה האיסור לתוכה פרי בטל בס' ואין לזרק בתל"י?

2' ט"ז ס"ק ה'

מדובר בחפ"ד של איסור דאורייתא וספק אם נבלה לפיתה יש בפיתה לבטל בס' תלעין לקהל, וכן באיסורים שמתבטלים ביותר מששים מדרבנן.

למדנו לציט שכשאין סיבה לפתור א' יותר מהשני וא"ו לפתור את שניהם שניהם איסורים -

3' ש"ע סעי' ה' וש"ק ס"ק י"א, וש"ע סעי' ו' דברי המבחר, וש"ק ס"ק ט"ו, ורמ"א

הפרש בכמות אינן סבה לתלות - למרות שפ"ה מקום לומר שספיקא לקולא מרשה לנו לתלות שפקנה נאסרה, וגם אין תולין למפרע - אם בשעת נפילה פיו שתי הקדירות של פיתה ואחרי נפילת ספק נאסרה אחת מהן בנפילה אחרת של ודאי איסור - אנו לא תולים עכשיו שבנפילת הספק נבלה האיסור לתוך הקדירה שנאסרה אח"כ.

במשנה בתרומות מלינו עוד קולא באיסורים שפס מדבריהם -

4' תרומות פרק ד' משנה י"ב

תרומה שנבלה לאחת משתי קופות של חולין אם יש בין שתיהן נאפה כנגד תרומה בטל ופכ"ל מותר! (ולר"מ מאן אפי' אם ב' הקופות רחוקות זו מזו נאד)

5' ר"ע שם, תניא (בתוספתא פ"ו) ב' קופות... ב' בני אדם לאו

פירוטלמי הסביר ששתי קופות הפתורות לפתור מלכא פה"ש מדובר בשתי קופות של אדם אחד

6' תורת הבית בית רביעי שער שני, פ"ו... ומצ"ל, אבל... איצטריק' ובדק הבית שם

הרשב"א הביא את שיטת פ"ה שדין תלעין בב' קדירות שבאחת מהן כדי לבטל (ש"ע ס"ד) פוא בשל שני בני אדם ואילו בשל אדם א' מלכא פה"ש ואין לזרק בדין תולין, אבל פרא"ה בדק הבית חולק וסובר שז"ל פוא קולא מיוחדת באיסורים שמתבטלים ביתר דמ' (מדברב"ט) כשיש בכל קופה סי', אבל בשאר ענינים דרבנן אין לז"ל

7' ש"ע י"ד סי' קי"א סעי' ז' ורמ"א, וש"ק ס"ק י"ח... עכ"ל

הש"ע פסק כדברי הרשב"א, פ"ה פסק כשיטת פרא"ה ובפ"ס מוסכים על הרשב"א אלא שז"ל דעברן תחלה

8' ש"ק ס"ק י"ט, ופקשה בב"ח... ס"ס ז'ה', אלא נראה... וכמ"ש בס"ק י"ח

בב"ח פקשה למה בסעי' ה' באדם א' אין לז"ל - ולמה ז' רוב בקדירה אחת? ותירץ הש"ק מדובר בשלש עתידים לפתור.

בגמ' בפסחים מלינו קולא עוספת בדין תל"י -

9' פסחים דף י' ע"א, לבור אחד של חמץ... לזב אחר זב' ורש"י

ספק מלכא ברפ"ר ספור (מצ"ב כ') אבל תרתי דסתרי בהתאם א' אפשר לפירות - וכן בחמץ (בדיקת חמץ דרבנן) כל א' יוכל לתלות בחבירו מדין ספיקא דרבנן אבל לא בהתאם.

הרשב"א הביא דין זב מפרמב"ן בנגע לתרומה שנבלה לחולין -

10' תורת הבית לפרשב"א בית רביעי שער שני, ומאדתי ... בהתאם

הרשב"א חולק על פרמב"ן -

11' שם, ובז"א... בנדרה', ומיפו... בעיני', דאדרבה... מלכא פה"ש, ומינן... פחולין', וכיון... האיסור'

שיטת הרשב"א היא שאין תולין באיסור אלא בדבר האסור כבר אבל לא בקדירת פיתה של חבירו

לציט למדנו על איסור שנבלה לתוך אחת משתי קדירות ובאחת מהן יש כדי לבטל תולין בה ושתיהן מותרות (סעי' ה')

12' ש"ק י"ד סי' קי"א י"ט, כפרמב"ן

לפי האור הפלכא היא כשיטת הרשב"א אבל הש"ק פסק כרמב"ן - וא"כ בסעי' ה' מדובר בשל אדם א' או שני בני אדם. ובסעי' ז' שפחתיכה שש"ע בב' בני אדם א"כ מדובר בהתאם

וא"כ לפלכא תולין באיסור, בה יש בו כדי לבטל, או בשל חבירו (בז"א ז') - ולפי פשו"ע יש לז"ל בעתידים לפתור אבל לפי פ"ה דוקא בפ"ס מ' ואחרי שנתערבו.

⁶ היו שתי קדירות של היתר ונפל איסור לתוך אחת מהן אם יש באחת מהן כדי להעלות את האיסור, ובשניה אין שיעור להעלות, גם בזו תולין להקל ואומרים לזו שיש בו שיעור כדי לבטל נפל. ומן הטעם שכתבנו, שאף כשאתה תולה בזו שיש בו כדי לבטל נשאר הכל על היתירו כמו שהיה מתחלה, ותניא בתוספתא תרומות (פ"ו הי"א) בזו מאה ובזו אין מאה הריני אומר לתוך מאה נפלה.

ואם אין באחת מהן כדי לבטל את האיסור אבל יש בין שתיהן לבטלו, אם שתיהן של אדם אחד הן, רואין את שתיהן כאילו הן כאחת ומצטרפין²¹ ומעלין.

אבל אם היו שתי קדרות לשני בני אדם, כתב רבינו שמשון ז"ל בפירוש²² המשנה במסכת תרומות, שאינן מצטרפות והביא ראיה ממה ששנו בתוספתא זו שכתבנו, דשתי קופות אפילו בשתי עליות יעלו, ואלו במגורות קתני בעליה אחת יעלו אבל בשתי עליות לא יעלו, ומפרש בירושלמי מה בין קופות למגורות, קופות דרכן להתפנות מגורות אין דרכן להתפנות. ופי' הוא ז"ל, קופות עשויות הן להתפנות ולהתערב יחד אבל מגורות אין דרכן להתפנות ולהתערב יחד, כלומר וכל העשוי להתערב כמעורב דמי. וכתב הוא ז"ל ולפי טעם זה נראה, דהאי דמעלות זו את זו כשיש בזו חמשים ובזו חמשים, היינו כששתיהן של אדם אחד שדרכן להתפנות ולהתערב, אבל בשל שני בני אדם שאיזו דרכו להתערב לא. וחזק עוד הרב ז"ל הסברא הזו, ממה ששנו בסופא של אותה תוספתא, בזו מאה ובזו אין מאה, הריני אומר לתוך מאה נפלה. ואיכא למידק למאי נפקא מינה כי איכא באחת מאה והא אפילו ליכא בכל חדא אלא חמשים מעלות זו את זו, אלא דמשום דתרי גברי איצטריך.

בדק הבית

אבל מה שכתב במטבע קצר שלו²³ בשתי קדרות שנפל איסור באחת מהן שמצטרפין לבטלו, זה אינו, שלא נאמר זה הדין בשום דבר שיש בו בנותן טעם או שראוי ליתן טעם אע"ג דלית ביה כגון מין במינו, אלא אם כן בשיעור מאה לתרומה ויש ששים בכל אחת ואין ידוע³ באיזו נפל האיסור.

¹⁰ ושאלתי את פי הרב¹³ ר' משה בר' נחמן ז"ל, ותירץ לי, דהתם כשהם של אדם אחד, אי נמי בשל שני בני אדם וכשבאו לישאל בבת אחת. אבל אם היו חביות של שני בני¹⁴ אדם ובאו לישאל בזה אחר זה, אפילו לא היו שם מאה כד כולן מותרות, דכל בדרכנ* תולין להקל, דומיא דשני שבילין, וכשיש ביניהן אחת של תרומה אני תולה להקל אפילו בשבאו שניהם בבת אחת.

" ובודאי דלגבי שני שבילין תולין טהור כטמא כדבריו ואפילו באו לישאל בבת אחת, וכדאמרינן בנדה ומיהו אינו¹⁵ מחוור בעיני. דאדרבה בתוספתא תרומות משמע בהפך, דכשהן של אדם אחד שראויות להתפנות ולהתערב יחד, אנו רואין אותן כאילו הן אחת ומצטרפות, אבל כשהן של שני בני אדם או אפילו של אדם אחד, ואין דרכן להתערב יחד אין מצטרפות.

ממנה אנו למדין דיותר יש להקל ולומר שיצטרפו ויעלו באדם אחד, ממה שיצטרפו ויעלו כשהם לשני בני אדם. ולפי דברי הרב ז"ל אדרבה כשהם של שני בני אדם אין צריכות שיעור אלא בכל אחת ואחת אני אומר לא בזו נפלה וכל אחד ואחד אוכל את שלו, ואפילו לא היה בשתיהן כדי להעלות.

אלא מסתברא לי לפי שאין אומרינן שאני אומר אלא במקום שאינו צריך לבטול כלל* כשתמצא לומר כאן נפלה, כגון שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה דכשתמצא לומר תרומה לתוך תרומה נפלה, לא מדין בטול אתה מתירה אלא ממילא יש לה מתירין שקופת התרומה נשארה בהיתרה כמו שהיתה, וכן החולין.

וכיון שכן, כל שאם אתה אומר אני אומר בזו נפלה ולא בזו, אתה יכול להתיר את שתיהן בלי שתצטרך לשום שיעור לבטל את האיסור, אתה תולה להקל, ואומר בזו נפל. אבל כל שאתה צריך לשיעור כדי לבטל, כגון ליטרא קציעות שנדרסה על פי החבית שאלו אתה אומר לא לתוך זו נדרסה אלא לתוך חברתה עדיין אין אתה מתיר את השנית אלא אוסרה, כיוז שאין בה כדי לבטל את האיסור.

ספק איסור

ספיקא דאורייתא

חתיכה אחת: רשב"א לחומרא מפ"ת חו"י מספק ממצר/ רמב"ם לקולא מפ"ת חו"י מאיסור כרת לפי פירסו שלען

חתיכה משתי חתיכות: רשב"א לחומרא מפ"ת חו"י מספק ממצר/ רמב"ם לפר"ח לחומרא ולפירסו שלען דוקא באיסורי כרת

ספיקא דרבנן

חתיכה אחת: לקולא אדא אס-

ש"ך פסק פוא בדאורייתא אצ"פ שנגע דדרבנן בלבד (אב"י)/ פנ"ג בפס"מ מותר
ש"ך חז"ל בחמירו לחשוש שפוא איסור מדאורייתא
רשב"א (ש"ך) אתחזק איסורא/ רמב"ם (פר"ח) אפי' אתחזק איסורא (מנ"א אפי' במקום חזקת חיוב)
דבר יש לו מתירין

חתיכת איסור או ב' חתיכות א' איסורא וכו' מותרת שנפלו לא' משתי קדירות:

קדרה אחת של איסור ואחת של פיתר:

כשאין בקדרת הפיתר רוב כנגד האיסור: רשב"א (שו"ע) בכל איסור/ רש"י ורא"פ תולין שנפל פאיסור לתוך פאיסורא
כשיש בקדרת הפיתר רוב כנגד פאיסור: תולין שנפל פאיסור לתוך פאיסורא

שתי קדירות של פיתר (ואין באחת מן לבטל את פאיסור):

של אדם א' וצתידים לפתערה: רשב"א (שו"ע) מנכרפים לבטל/ רא"פ (רמ"א) דוקא כשכבר בטל בסי' ויש לזרק ביותר מסי'
(רמ"א בפס"מ וכבר נתערבו מותר)

של אדם אחד ואינם צתידים לפתערה: אסורות
של שני בני אדם שבאו לשאול בבת אחת: אסורות
של שני בני אדם ובאו לשאול בזא"ז: רמב"ן (ש"ך) כל א' תולף בשל חברו/ רשב"א אסורות

שתי חתיכות אחת של איסור ואחת של פיתר שנפלה אחת מן לקדרת פיתר:

נתערבו קודם שנפלו: ש"ך אתחזק איסורא ואסור/ פר"ח גס באתחזק תולין בפיתר

פיו ניכרות ונפלו: ש"ך לא אתחזק ותולין ואפילו אם יש בחתיכה רוב כנגד הפיתר/ שו"ע דוקא אם יש בקדרה רוב כנגד פחתיכה/
פר"ח נקרא אתחזק ובכל זאת תולין

חזקה ורוב

למדנו שספיקא דאורייתא לחומרא - דפי' הרשב"א מדאורייתא ולפי' פרמ"ק מדרבנן. א"כ פי' פכ"ד הנה
פי' מקום לומר שכל דבר שבזמנא אסור א"כ שיוכח ברובו שפואו מותר בלי שום חשש איסור כדל' - א"כ
הנה"כ בחולין פוכיחה שלטא כל מ"ב של חוסר דיצה נקרא ספק -

בתורה מ"בין פרשת גזעי בתים -

1' ויקרא י"ד, פסוק ט"ז - ט"ח

הכפן בודק את מה שנראה כנגע, ואם מולץ שפואו א"כ נגע יולץ והכפן וסו"א את הבית. מהדברים שפכפן
בודק פואו שיעור הנגע מפני שאין הנגע מנאנא בפחות משני גריסים -

2' חולין דל' י' ע"ב, מנא פא מלתא דאמור רבנן... דאמרינן אוקי אחזקיה'

הכפן יולץ וסו"א את הבית א"כ סמך שלטא נמתאע הנגע בין שעת הפדיקה וא"כ שי"א - פרי סמוכים א"כ
החזקה' שלטא חל שינוי במ"ב קיים א"כ שיוכח אחרת.

3' ע"ג דל' י"א ע"א, מנא פא מלתא... דלפאת, ורש"י ד"ה מנא

הנה"כ שא"כ מנאן שפואו קובע ומ"ד תמפה פרי מפורש בפסוק כן -

4' ע"ג, רובא דאיתא קמין... דא קא מיבציא לן, ורש"י ד"ה תשע חנויות

רובא דאיתא קמין פ"יין רוב מנא כ"אן בש"ר פנמ"א בעיר אשר רוב החנויות של בש"ר מוכרים בש"ר כשר
א"כ ד"ב ד' - דאזל"ן בתר רובא לומר שמסתמא באו פבשר מאחת החנויות הפכרות וכו' שבתית דין סמוכים
א"כ דעת רוב פדיינים שמסתמא כוונתו דלפאת. א"כ רוב שכ"ז דלפאת הנה"כ, וז"ל, וז"ל מה כן ע"כ -

5' ע"ג, כי קא מיבציא לן... מנאן, ורש"י ד"ה קאן וקאנה

א"כ א"כ שא"כ פ"א אחת מפרצות הפרשת אחרי מות, פתורה ל"תה ל"אחיו של מ' שמת בל"א בני
ל"בם את אשת אחיו, דלפיקס שם ל"אחיו. במקרה ופי"בם - פ"אח פ"חי - או פי"במה - פ"אחמה א"כמה - אי"ן ר"אוי
לפ"ודי. אי"ן מ"לות י"בום - ופי"אש"ה א"סור"ה א"כ פי"בם ב"א"סור א"ר"ה. כ"אן מ"דובר בק"טנה ש"ש"א"ת ונ"ת"א"ר"מ"ל"ה
בק"טנה"ה ו"ג"ם א"חיו של בע"ל"ה פ"מנ"ח פ"א ק"א, ומוק"ד"ם ד"ד"ע"ת א"כ ש"נ"פ"ם ר"אוי"ם לפ"ודי - א"כ א"ח"ד מ"פ"ם אי"ן
ר"אוי לפ"ודי א"סור"ה לפ"תי"ב"ם ל"ן מ"ד"ן א"ש"ת א"כ של"א במ"ק"ום מ"ל"ה. א"כ א"כ ש"נ"פ"ם ר"אוי"ם לפ"ודי מ"ל"ה
א"כ ל"ב"ם א"ת"ה. וס"ב"ר ר"ב מ"א"יר ש"א"כ י"ב"ם א"ת"ה פ"ק"ט מ"ח"י"ב"ים א"ת"ם לפ"פ"ר"ד מ"ח"ש"ה א"ס"ור א"ר"ה.
א"כ ל"ה פ"ח"כ"ים א"ע"נ"ם א"י"ן ל"ח"ש"ש ש"א"כ"ד מ"פ"ם אי"ן ר"אוי לפ"ודי ש"ז"ה ד"ב"ר ב"ל"ת מ"ל"ה. פ"ר"ב"י ש"פ"ח"כ"ים
ס"מ"כ"ים א"כ"י נק"ר"א. ר"ב"א ד"ל"ת"ה ק"מ"ן א"י"ן ל"ן ש"ם פ"וכ"ח"ה ש"ר"ב פ"ק"ט"נ"ם פ"ק"י"מ"ים ב"ז"ל"ם פ"י"ם ר"אוי"ם
לפ"ודי - א"כ"ל"ה שמסתמא ר"אוי"ם לפ"ודי א"כ נ"י"ן מ"פ"ע"ר.

א"כ פ"ד"ן פ"ז"ה של רובא דל"ת"ה ק"מ"ן ש"א"כ"ת הנה"כ -

6' ע"ג י"א ע"ב, רב אשי אמר אתיא משחיפה... בתר רובא

במשנה ר"ש פרק אלו טריפות נמנו י"ח טריפות - שבפ"ה פ"ס"ב"ל"ת מאחת מ"ן א"סור"ה ב"א"כ"ל"ה א"פ"ל"ו א"ח"ר"י
ש"ח"י"ת"ה. ש"א"כ"ת הנה"כ - ב"מ"ה ש"נ"ע"ה ל"ר"ב פ"ט"ר"י"ת ש"י"ך ל"ב"ד"וק א"ת פ"ב"פ"ה א"ח"ר"י ש"ח"י"ת כ"ד"י ל"ק"ב"ז
ש"פ"א א"כ"ן כ"ש"ר"ה. א"כ"ל"ה א"ח"ת פ"ט"ר"י"ת פ"א נק"י"ת פ"ש"ט - ופ"ר"י א"כ א"פ"ש"ר ל"ד"ע"ת ב"ז"א"ו"ת ש"ל"א פ"י"ה נק"ב
ב"ז"ש במ"ק"ום פ"ש"ח"י"ת - ו"כ"ל"ז א"ת מ"ת"ר ל"א"כ"ו"ל ב"ש"ר. ו"מ"כ"ח מ"כ"א"ן ש"א"כ"ן ס"מ"כ"ים א"כ פ"ר"ב ש"ב"ד"ר"ך כ"ל"ה א"י"ן
ל"ב"פ"ה נק"ב ב"ז"ש ל"מ"ר"ת ש"י"ת"כ"ן ו"ר"ב ב"פ"ח"ת ש"פ"ן ב"ח"י"ם פ"י"ם ס"ב"ל"ים מ"נק"י"ת פ"ש"ט - מ"כ"א"ן ש"ש"ם ר"ב"א
ד"ל"ת"ה ק"מ"ן נק"ר"א ר"ב ו"א"פ"ש"ר ל"ס"מ"וק א"כ"י.

7' ע"ג, אמר רב אשי... דא אפשר' (סוף פ"ס"ב"ל"ת ר"ש י"ב ע"א) ורש"י

הנה"כ ד"ח"ת"ה א"ת פ"ר"א"י"ה - ד"נ"ק"א במ"ק"ום א"י"ן ב"ר"י"ת א"ח"ר"ת ס"מ"כ"ים א"כ ר"ב"א ד"ל"ת"ה ק"מ"ן א"כ"ל"ה א"י"ן ל"ס"מ"וק
א"כ ר"ב"א ד"ל"ת"ה ק"מ"ן ל"כ"ת"ח"ל"ה. ר"ש"י פ"ב"ן מ"פ"ה"כ"ה מ"כ"א"ן י"ש ב"א"ח"ת ר"א"י"ה ל"ז"ה ש"ר"ב"א ד"ל"ת"ה ק"מ"ן נק"ר"א
ר"ב - ומ"ד"א"ו"ר"י"ת"א א"פ"ש"ר ל"ס"מ"וק א"כ"י - ש"א"כ א"י"ן ל"ן ד"ן ר"ב. א"י"ך א"פ"ש"ר ל"ס"מ"וק א"כ"י כ"ס"א"י"ן ב"ר"י"ת א"ח"ר"ת!
א"כ"כ ש"ז"ה ש"א"י"ן ל"ס"מ"וק א"כ ר"ב"א ד"ל"ת"ה ק"מ"ן במ"ק"ום ש"א"פ"ש"ר ל"ב"ר"ר פ"א מ"ד"ר"ב"נ" - ש"ח"י"ב"ו ח"ז"ל"ה ל"ח"ש"ש
ל"מ"י"ז"ט מ"ל"י"ו במ"ק"ום ש"א"פ"ש"ר ל"ב"ר"ר א"ת פ"מ"י"א"ו"ת ב"ז"א"ו"ת.

8' פ"ס"ח"ים ד' ע"א, בעו מ"י"נה מ"ר"ב נחמין... פ"מ"ש"כ"ר ב"ת ל"ח"ב"רו ב"א"ר"ב"ע"ה א"ש"ר ח"ז"ק"ת... ב"ד"ר"ב"נ"ן

ח"ז"ק"תו ב"ז"וק פ"א מ"ד"ן ר"ב"א ד"ל"ת"ה ק"מ"ן ומ"פ"ור"ש ב"ג"מ"ה ש"ש"ם א"כ ח"ז"ק"תו ב"ז"וק כ"ש"י א"פ"ש"ר"ת ל"ב"ר"ר ח"י"ב"ים
ל"ב"ר"ר - ו"כ"ו"ן ש"ר"א"י"ן ב"ח"ו"ל"ין. א"כ"ל"ה א"כ ל"ת"ה ק"מ"ן ד"נ"ש"א"ל"י"ה מ"פ"ור"ש ב"ג"מ"ה. ש"א"כ ח"ז"ק"תו ב"ז"וק א"י"ן ח"י"ב"ו ל"ח"ז"ר
ו"ל"ב"ד"וק - פ"ר"י ש"ב"מ"ק"ום ר"ב"א ד"ל"ת"ה ק"מ"ן א"כ ב"ר"ור פ"ע"נ"ך כ"ר"וק ב"ש"ר"ח"א י"ת"ר"א א"י"ן ז"נ"ה ב"כ"ל"ה א"פ"ש"ר ל"ב"ר"ר
ו"ס"מ"כ"ים א"כ פ"ר"ב.

ו"כ" -

א"י"ן ל"ח"ש"ש ש"נ"ש"ת"נ"ה פ"מ"י"ב מ"א"י"ך ש"פ"י"ה מ"ק"ו"ד"ם - ו"ז"ה נק"ר"א ח"ז"ק"ה.

א"י"ן ל"ח"ש"ש ש"פ"מ"י"א"ו"ת פ"צ"ו"מ"ד"ת פ"נ"ע"ן ח"ו"ר"ת מ"נ"ה ש"ר"ג"ל"ה ל"פ"ו"ת - ו"ז"ה נק"ר"א ר"ב"א ד"ל"ת"ה ק"מ"ן -
א"כ"ל"ה ש"מ"ד"ר"ב"נ"ן ח"ו"ש"ים ל"מ"י"ב"ים ח"ר"י"ים א"כ פ"ם מ"י"ו"ים - א"כ א"פ"ש"ר ל"ב"ר"ר א"ת פ"ע"נ"ך ב"ל"י ח"ר"ח"א
י"ת"ר"א.

ופנה, בהלכות תולעים למדען שאם ידוע שיש תועלת שלמה בתבשילי פרי התבשילי אסור מפני שבר"פ איננו בטלה, ואם אין ידוע - צ"פ מה שלמדנו בד"ן רובא דליתיה קמן מפ"ת אין חיוב לבדוק שום מין שלכא פוחזק בתולעים - דר"פ"נ או שרוב פמ"ן ללא בתולעים או שכבר נמ"א ששלש תולעים במה שלפני - אבל אם תולעים מ"יים באותו פמ"ן ונתן לבדוק חייבים לבדוק מדרבנן.

⁸ר"ן פ' אלו טרפות (בר"פ י"ט ע"ב) ד"ה ולענן (פמ"ק נ"א) , וכד פני מילי בהא דלשון... כדבריו

אם לא פוחזקו פפירות ופירות בתולעים פח"ב לבדוק מדרבנן פובא בגדר ספק בלבד - שמדאורייתא קובע פרוב שאינם לזעים ומדרבנן יש לחשוש - ואם בישלם וצכ"ו אי אפשר לבדוק בכל מותר מ"ן ספק ספיקא - נא אין כאן תולעים שפרי אינם מוחזקים בתולעים, ואת"ל יש כאן תולעים שנא נמחו מחמת פבישול ואין עליהם שם בר"פ ובשלים, אבל אם כבר נמ"א בתבשיל שלש תולעים פרי פוחזק התבשיל בתולעים ומפ"ת אומרים שבודאי יש כאן תולעים - ולכא נשאר אלכא ספק אחד שנא נמחו - ואין בספק הזו לפתור את התבשיל.

⁹ש"ע י"ד ס"י פ"ד ס"ט ורמ"א

אם אפשר למ"ן את התבשיל חייבים לעשות כן, אחרת אם לא פוחזק פמ"ן בתולעים ולכא נמ"א ג' תולעים בתבשיל אפשר לפתור מ"ס"ט (ולכאורה אם כבר אי אפשר לבדוק את התבשיל ולכא פוחזקו פירות בתולעים גם אלכא ספק ספיקא אפשר למ"ן אלכא דליתיה קמן שמסתמא אין כאן תולעים - ולכא פחמ"ר חז"ל במ"עו פמ"ו אלכא במקום שאפשר לבדוק.)

פוסקים ד"ן במה שפ"ה נ"ב בהרבה מסודות ובתי מ"ן קודם שפתח"ל לשוק ירקות אלכא חרקים - לשל"ל את פירות מ"י סב"ן ולפ"ש אלכא בדיקה - וחדשו פוסקים שלמרות שלכאחים צ"מס פ"ה אסור לכ"כ את פירות פיות ולכא י"א ד' חובת פבדיקה, אבל ללקוחות שקבלו את פירות ב"ורה שחרקים כבר לכא פ"ו מ"יים פ"ה מותר לכ"כ מכלי לבדוק - שפרי לכא חל עליהם פח"ב לבדוק.

מה שלכא ברור פובא פפד"ר פמד"יקת של מ"ו, פשאלה ללעת גם לבדיקות טריפות (פ"אם למשל יש לבדוק את ריאות עופות ואת ל"מת פ"ז"ים) גם לבדיקת פשאלה, וכמובן גם לבדיקת תולעים, יש שקבעו אותה בש"רית פאחוז ואחרים פקלו צד פשר אחוז, בנס"ל, יש מקום לתקור מתי נקרא אפשר לבדוק - וכי בכל בית יש חיוב לפ"י בלכ"כ מל"ת ולע"ן אור? וכן יש לשאול מה נקרא אר"חא יתירא - פרי מפורש פ"ע במקום שחרקים מ"יים יש חיוב לבדוק למרות שב"ע"ן בדיקת ירקות כרוכה בהרבה זמן ור"חא.

למדן שספיקא דאורייתא לחומרא. אבד סומכים על החזקה - שכל דבר נשאר במצב שפ"ה עד שיתברר שחל שינוי במצבו, וסומכים על רובא דתיבה קמן - שאין לחשוש שדבר שונה ממה שר"ג לכוונתו עד שיתברר שפ"ה איכן שונה, ואם אזלין בתר רובא דאיתיה קמן שסם און מסתפקים במקורו של דבר - אם הוא מקום ביתר או מקום איסור - פולכים אחריו פ"ה.

חזקה

את פשוט של אוקמי'ה אוחקתי'ה למדן מפרשת געי בתים שהכפן סוגר את הבית על סמך שלט נתמסע פלג מצב שראוי אותו. חזקה זו נקראת, חזקת פאלי' - חזקה שהמצב האופני לא נשתנה. בהרבה מקומות בש"ס מביינן אודי סוג של חזקה - חזקת פלכפ - ופיא כוללת: חזקת ביתר, חזקת איסור, חזקת כשרות, חזקת אפרה, חזקת אומא וכדומה. בדרכ כולל, שתי החזקות מובילות לאותה מסקנה - פאלי' לא פשתנה ואם הפלכפ נשאר כמות שפ"ה. לפאלי', אבד, שתי החזקות סותרות זו את זו -

בריש מסכת נדה ישנה מחלוקת תנאים באשה שגעה בתרומה ואח"כ בדקה את אצמיה ומלאכה שפ"ה נדה - פאם מלמדי'ם את התרומה שגעה בה קודם הפדיקה או שמעמידי'ם אותה על חזקתה שפ"ה פורה עד מלמדי'ה ד -

1' משנה נדה ב' ע"א, משנה... על ידי מצת לעת ורש"י

לפי משנה אין מלמדי'ם את הפירות שגעה בהן קודם מלמדי'ה דם, לפי פלג מלמדי'ם מספק את כל מה שגעה בהן למפרע מצב שבדקה ומלמדי'ה את אצמיה אפרה וצד מלמדי'ה דם, וחכמים אומרים כ"ש פלג אלא שאין למלמדי'ם את מה שגעה בו אחרונה - מפני שלט מסתבר שהדם מלמדי'ה בבדיקה פתעב אפ"ה יותר מלמדי'ה מלמדי'ה דלמדי'ה.

2' ע"ב ב"מ, מלמדי'ה... לא אחרין אוקמה אוחקתה, ורש"י

פלג מלמדי'ה נחלקים באם ש"ך לפעמי' אשה על חזקתה שלט ראתה דם פואיד ור"גידה לראות כה חודש.

3' ע"ב ב"מ, מלמדי'ה... אוקמה דא"י

פאלי' מקשה אם על פלג ואם על מלמדי'ה מלמדי'ה במקומות שהמקוה שמדדוהו ומלמדי'ה שאין בו ארבעים סוג מלמדי'ה למפרע את כל התרומה שגעה בהן מלמדי'ה שכלו באותו מקוה מצב שפ"ה בן מ' סאב - פרי שאין מעמידי'ם את המקוה על חזקתו ואחרין שבדא"י פ"ה חסר כבר מלמדי'ה - אפ"ה פלג שלט פאלי' דא פאלי' דא חזקתה על מלמדי'ה את התרומה אלא מספק וכאן מלמדי'ה את הכל מלמדי'ה דאית -

4' ע"ב פתח משו"ס דא"כ... פשתא פוא דחסר

פאלי' פשיבא שבמקוה מעמידי'ם את מ' שכל בה על חזקתו שפ"ה מלמדי'ה. ופקו למי' דא נצמי' את המקוה על חזקתו שפ"ה מלמדי'ה מלמדי'ה חסר, ואל זב פשיבו שחלה ריאותא בחזקתו של המקוה בה שנתדד ומלמדי'ה חסר, ושוב פקו שש בנדה חלה ריאותא בחזקת אפרה שלט בה שנתמדי'ה דם ובכל זאת לא מלמדי'ה את מה שגעה בו למפרע ואם פלג לא מלמדי'ה את התרומה למפרע אלא מספק, ופשיבו שאין במלמדי'ה דם נדה משום ריאותא בחזקתה למפרע אלא מכאן ולפוא, ושוב פקו שש במקוה אפרה לפ"ה כן - שפאלי' דא פוכיח שנתסר המקוה למפרע - ולמה לא נצמי' את המקוה על חזקתו -

5' ע"ב, הכי פשתא... חדא לריאותא, ורש"י

פאלי' פשיבא שכשנמדי'ה המקוה חסר חלה ריאותא בחזקתו למפרע מפני שהמים מתמזגים לאב אבד באשה אין מלמדי'ה דם נחשבת לריאותא למפרע, ופקו שש בנדה שכיח שהדם מלמדי'ה עד שיוצא לחוץ ומלמדי'ה אם מלמדי'ה דם פ"ה ריאותא למפרע, ולמסקנא תירבו שבמקוה יש לנו, תרתי לריאותא - שפריאותא בחזקת פאלי' של המקוה מלמדי'ה על חזקת אומא של פאבד ולכן און מלמדי'ה את התרומה אומא דא אבד בנדה אפ"ה שחלה ריאותא בחזקת פאלי' שלט מעמידי'ם את הפירות על חזקתן שפ"ה אפרה.

וא"כ - כל חזקת פאלי' שחלה בה ריאותא - דפ"ה און רואים שנשתנה פמלבי שינוי שר"ג לכוונתו חזקתו חזק זמן ממושך - דפ"ה סומכים על החזקה אלא אם כן יש על חזקת הפלכפ שאפשר לריאותא לפלכפ אפ"ה מדין תרתי לריאותא.

ופנה, פתום אם בחולין ואם בנדה פקו מסוגיא בחולין שלפי דעתם סותרת לסוגיא שראיין -

6' חולין דל' י' ע"א, איתמר... בהמה לא איתרעא, ורש"י, ותוס' ד"ה ופא פכא

פשוט שבדק את פסכין קודם ששח ולא פיתה בו שום פלימה, ושח באותו סכין ואם שבר בו אצמות ושוב בדק את פסכין ומלמדי'ה פאם - נחלקו רב פונא ורב חסדא אם אפשר לתלות את הפלימה בצלמות שפ"ה דרכן של אצמות לפאם את פסכין (כך סובר רב חסדא) או שמעמידי'ם את הפלימה על חזקתה שאסורה באכילה קודם שחיה ואחרים שפסכין נפגם בעור קודם שפלימה מלמדי'ה (כך סובר רב פונא), ופבאיו ראי'ה לדברי רב פונא שמעמידי'ם את הפלימה על חזקתה אפ"ה שיש סברא גדולה לתלות לפתיר (עלם ודאי פואם) - מלמדי'ה אחר פאביל'ה אסק בדבר שפ"ה בו לכאור ומלמדי'ה אומתו פלכפוך דבר חליבה על בשרו - מעמידי'ם אותו על חזקתו שפ"ה מלמדי'ה שיש מקום לתלות לפקד, ודחה רב חסדא את פרא"ה מפני שחליבה פ"ה ריאותא באדם אצמו אבד הפלימה פ"ה ריאותא בסכין ולא בהמה - וריאותא שאיננה בדבר שאנו דנים עליו אין בה כדי לדחות את מה שמסתבר - שפסכין נפגמה ע"ה פאלי'ה.

7' תוס' נדה דל' ב' ע"ב ד"ה פתם... ואפ"ה מלמדי'ה

פתום פקו שיש כאן תרתי לריאותא - הפלימה שפ"ה ריאותא בחזקת פאלי' של פסכין, וחזקת איסור של הפלימה - ואיך פתירה רב חסדא? ואם נגיד שדוקא ריאותא שפ"ה בל"ה פדבר שבספק נקראת ריאותא, אז על המקוה שנמדד ומלמדי'ה חסר פ"ה לריק לפ"ה אפרה מלמדי'ה שם פריאותא פ"ה במקוה ולא באדם שכל בו?

8. רע, וי"ד... התס'

פתוס' תירלו דוקא איפה שיש תל"י שפאי קרוב לודאי און לא מתייחסים לריאותא שאינגע בלו' פדבר אבד בנדע אין תל"י כזאת, וממילא געט ריאותא שאינגע בלו' פדבר מלכרפת לתרתי לריאותא.

9. רע, יא... הפעילה'

בתירו' פזג סוברים פתוס' שדברי פגע' בחולין, סבין איתרעאי בהמה לא איתרעאי' לאו דוקא - ולא ר'תה פגע' למר שריאותא שאינגע בלו' פדבר אינגע ריאותא - אלא שאין בפעילת פסבין כדי לעשות ספק בשחית, שפרי געט בסבין פאס אפער לשחוט כדין - אום לא נפאס פסבין צד שכבר שחט רוב פסימנע, או מעקום הפעילה לא צו פוא שחתיק את פסימנע.

ופנה, קושית פתוס' תמופה - שפרי פגע' כאן (בנדע) אמרה בפירוש אין ריאותא בחזקת פגע' מלכרפת לחזקת איסור אלא בתנאי שפריאותא פיא דבר שנגר במשק זמן (חסר ואתאי), ופרי פעילת פסבין פגרה צ"י מכה שקבל פסבין או מן פצור או אח"כ מצטום - דבר שקרה וממילא אצלעא קושית פתוס'!

בחולין פקשו פתוס' את פקושיא פזג ובמקום שני פתירוים שראינע בתוס' בנדע - עס ישנע פדעש תירוים -

10. תוס' חולין ד' י' ע"א ד"ה סבין, וצ"ע דמה עי איתיעדי' ... כספק ספיקא'

בנראה פתוס' מסתפקים אם בתירו' גע' נדע פיא פלכע למעשה שפרי למסקנא אמרו עס געבי נדע ע"כ אפער למר שפירסע נדע אחרי פלכרות שד דמים ובכע זכות לא ימאע שחט את הפירות שגעע בן למפרא ועלעט שכן ימאע אינע אלא ספק - ולא פשיבו ע' פדח"י פ.

פלכע זו מובאת גע' בנגע לפלכות שחית - פפלכע פיא שחט עאינע בקי בפלכות שחית ובכע זכות שחט בהמה דינע כגילע -

11. רמ"א יו"ד סי' א' סוף סעיף א', ואם בדקו איזה שוחט ...'

שוחט שנבחן פאע ע' פלכות שחית ונמלא בקי, ואחרי שניע בחנע אותו שוב ונמלא ששכח את הפלכות - מצמידים אותו ע' חזקתו שידע את הפלכות צד פיום שנבחן שנית, אבד אם מצולם לא נבחן פרי לא פ"י ע' ע' חזקת בקי ואוסרים למפרא את כע מה ששחט.

12. ע"ז ע"ש ס"ק ו', ... אלא בשיבר בה עצמות דוקא'

פ"ז ז' אען עלע שייך כאן שום אחד מעלע פתירוים בתוס' - שפרי געט שכחה אינגע באפ בבת אחת, אין כאן דאי לתלות בו לפקד וגע אין כאן ספיקות פרבה (ופע"ז פוס"י לפביר שאפילו עפי פתירו' שפפיתר פוא מפני ריבוי פספיקות לא פיינע מתירים געי פתל"י פודאית ע' ע' ז'ם ודאי פוע' -) ממילא יש ע' תרתי לריאותא - ריאותא בבקיאותו פמלכרפת לחזקת איסור ע' פבהמה - אין לפתיר אפילו אם נבחן ונמלא בקי תחלה - ע' ע' ברמ"א.

13. ע"ק ע"ש ס"ק ח' באמלע דבריו, מיהו בלע"ה דק"ל ... דעיכא רובא'

פע"ק אען שכאן יש רובא דעיתיה קמן כגד ריאותא - דק"ל רוב מלויין אילע שחית מנחין פן - שרוב שוחטס בבקאים בפלכות שחית.

אוי"כ - לפלכע אען מסתפקים אם דוקא ריאותא פבאפ במשק פזמן יש בה כדי לפלכע לחזקת איסור או שאפילו ריאותא פבאפ בבת אחת מלכרפת לתרתי לריאותא ובלעד שלע תפ"י תל"י ודאית לפתירא וגע שפריאותא אינגע בדבר ע' אין דנים או שיש צד ל"דים לפתיר, וכשיש רוב כגד פריאותא נחלקו פע"ק ופל"ז - ולפי פע"ק פרוב אבר ע' פריאותא וממילא מצמידים את פשוח ע' חזקתו.

למדען שבמקום יש ריאותא בחזקת האל ויש אס חזקת פלכפ פמנעדת לחזקת האל מלכרפס פריאותא וחזקת פלכפ כגד חזקת האל (תרתי לריאותא) ואין כאן אפילו ספק. אלא- שדבר מותר באד אענ פתוס פסתפקו מהו-

או שפריאותא חייבת לפיות דבר שקורה תוך זמן ממושך

או שפריאותא חייבת לפיות בגוף הדבר אענ דעס אעליו אס יש תל"ה ודאית אחרת לתלות בה את הפריאותא

או שאין לענ הרבה לדידים לעקוף את הפריאותא (ופס"ז פוס"ף - כשיש תל"ה ודאית אחרת לתלות בה את הפריאותא)

כפי מה שראינו בש"ז, אס לפלכפ אענ מסתפקים איזפ תנאי דרוש כדי למחר תרתי לריאותא.

בגמ' ריש נדה וכן בש"ז בש"ע פתרת" באמת פיו לריאותא - דפ"ע לחומרא. באחרונים אענ מולאים אותו תרת" אס לדיבותא - לקולא:

הגמ' ריש כתובות דן בחתן שבה לב"ד ואענ אענת בתולים אעל אשתו אבד אין לו שום ידיעה אס זינתה בימי אירוסיה - וכי אסורה אעליו מדין סוסא לבצעלה. או שגבעלה קודם אירוסין ומותרת לו. אלא שכתובתה מנה ככתובת אלמנה וזרשה ולא אמתים ככתובת בתולה.

1' כתובות דף ח' סוף ע"ב, אומר רבי אלעזר... אעליו, ורש"י ד"ה נאמן

אעליו אענ לענ נאמנות לפפסידי כתובתה. פרי פ"א אסורה אעליו מדין שו"ה אנפשיה חתיכה דאסורא - שפאומר אענ דבר שדבר אסור נאמן לגבי אעליו ודבר אסור אעליו.

2' ע"ט א"ע, א"ע... באשת כהן ורש"י

הגמ' אעלה למפ נקרא שו"ה אנפשיה פרי אס לפי דבריו שלכא פיתפ בתולה מותרת לו משום ספק ספקא - ספק זנתה תחתיו (אחרי אירוסין) ספק לאו תחתיו (קודם אירוסין) ואפילו תחתיו שפא נאנסה ומותרת לו. וז"ל תירכ"ו שרבי אלעזר אסר את האשה אס פ"א כפן שפא פאנסה אסורה אעליו (מאסור גנבה) ומחילא אין כאן אלא ספק אחד - תחתיו או לאו תחתיו.

3' תוס' ע"ה ד"ה א"ע לריכה

פתוס' פקשו למפ אסורה אעל בעלה פכפן מספק שפא זינתה תחתיו ולא סמכין אחזקתה שפ"א כשרה לכפונה. ותירכ"ו שיש לה חזקת האל שפיתפ בתולה אד שנגד (לפי דבריו) שפ"א בעולה - ממחילא זינתה תחתיו.

4' פ"י יפוש אעל דברי פתוס' ע"ה בא"ד, וקשיא לי... בריש נדה

פ"י יפוש הבין שפתוס' תירכ"ו שחזקת האל אדיפה מחזקת פלכפ (ונחזור לבד לקמן) ופקשה שכאן יש ריאותא בחזקת האל שפרי לדבריו אכשיו פ"א בעולה ולמה לא נ"ר את ריאותא בחזקת האל לחזקת פלכפ - שפיתפ כשרה לכפונה - ונתירנה!

ופנה לפי מה שלמדנו בכ"ד תרתי לריאותא קושית פפ"י תל"ה בשעת פתירויים של פתוס' בחולין ובנה - שפ"ד אחד פרי לענ שייך כאן, חסר ואתאי - ולפי פתירוי פראשן בחולין ריאותא פבאפ בהת אחת אין בה כ"ד לפ"ד לחזקת פלכפ, אבד לפי פתירוי פשני שריאותא שאינה בגוף הדבר איננה ריאותא כשיש תל"ה ודאית כגד - פרי כאן ריאותא פ"א בגוף האשה ואס אין כאן שום תל"ה ודאית - וכן לתירוי פשליש אס ישנ הרבה לדידים כגד ריאותא (ולפי פ"ז כל זכ בענ"ל לתל"ה ודאית) - פרי אין כאן הרבה לדידים כגד ריאותא - ומחילא מקשה פ"י יפוש שפ"י שפ"י לריכ"ס לפתירפ מאעם תרתי לדיבותא.

פ"י תירכ"ו את קושיתו ע"ה דברי פתוס' ב"פ פמדיר בענ ארוסה שנתגלו בה מומין - פ"א אענ שנתפוו פמומין משנתארסה ופבאפ אענ שנתפוו קודם אירוסין ושפ"ה מקח אענ - ומפורש בגמ' כתובה פבאפ פ"א פמוחזק בממון ממחילא אעל פ"א לפ"א ראי"ה שפממון נתפוו אחרי אירוסין, אבד לעל חזקת ממון פ"ע פוסקים אעל פי חזקת האל שלכא פ"י לפי מומין אד סמוך למתי שנתגלו ממחילא לא פ"י מקח אענ. ופקשו פתוס' למפ אין כאן תרתי לריאותא - פמומין פס ריאותא בחזקת האל ויש לה חזקת פ"ה -

5' תוס' כתובות דף ע"ה א"ע אבד פיכא, ומיהו תימה לר"י...

פ"ה סובר שחזקת פ"ה של האשה איננה חשובה חזקה אס פ"א מנעדת לחזקת האל של אמתה פ"א אענ - וכן גבי פתח פתוח מלאתי אין חזקת פ"ה לכפונה חשובה חזקה כאשר פ"א מנעדת לחזקת האל של האשה אענ.

ופנה, בכד פסוליות שלמדנו דברן אעל חזקת האל שחלה בה ריאותא - מתי מלכרפת ריאותא לחזקת פלכפ פמתנעדת לחזקת האל. במקרה ואין ריאותא בחזקת האל אבד פ"א מנעדת לחזקת פלכפ - איזו חזקה אדיפ"א -

6' ע"ה בתוס' בתחלת דבריו, אבד פיכא דליכא חזקת ממון... משאר חזקות

חזקת האל אדיפ"א מחזקת פלכפ

4' וקשיא לי הא לויכא למימר נמי הרי בעולה לפניך וכיון דהיא עכשיו בעולה כמו כן היתה בעולה קודם שנתארסה ולע"ג דחזקת הגוף עדיף עפי מ"מ כיון דלויכא נמי חזקת היתר הו"ל תרתי חזקה להיתרא וחדא חזקה לאיסורא וחדא במקום תרתי לאו מידי היא כדליתא בריש נדה

רובא דאיתיה קמן וקבוע

חזקה ורובא דאיתיה קמן קובעים שאין לנעור ספיקות במלבי שפיה קיים או במה שרצ'ל לפיות אד שיתברר שאכן חל שינוי. במקרה וכבר יש ספק בדבר אנו פוסקים על פי רובא דאיתיה קמן (אזלין בתר רובא) כדי לקבוע מה קרה - וזו נלמד מ.אחר' רבי' של הסנפדרי' פגא' שם בחולין פביאופ כדומא של רובא דאיתיה קמן פלייר של תשע חנויות -שסא רוב הפנויות בעיר מוכרות בשר שחוסה אז בשר שנמלא ברחובות פציר מותר מדאורייתא. בגא' בכחובות מליני שלמא תמיד אזלין בתר רוב הפנויות ומכשירים את הבשר-

כתובות ד' ע"א, תשע חנויות כולן מוכרות... אחר פרוב', ורש"י

פנכנס לחנות ולמא שם לב לראות לאיזו חנות נכנס. קנה בשר -פביאו פביתה -ושואו אס פבשר מותר לאכילה, למא אזלין בשר רובא מפני שפספק נלד כבר בעת שנכנס לחנות כאשר פבשר פיה מונח שם וק"ל, כע קבוע מחלפה על מחלפה דמי' -שבמלבי קבוע ישנה למיזוס למא-פחות חשיבות מאשר לרוב. וזיקא פבשר שנמלא ברחוב -שפספק נלד במלבי של. פרוש' אזלין בתר רובא.

פדין שבקבוע למא אזלין בתר רוב נלמד מפסוק-

שם, ומדאורייתא מנא לן... על מחלפה דמי'

פמתכוון לפרוש מ'שפו בחבורה של בני אדם -ולמא פתכוון לשוס אדם מסיים- אס בחבורה יפודים ולמא- יפודים ופרוב יפודים, פרי אס, פיין פולכיס בתר רוב פיין קובעים שכוונתו פיתיה לפרוש יפודי שפרי כון למאד מחבורה שרובה יפודים, ובכל זאת פכתוב פטר אותו -מפני שבני החבורה קבועים בה ופמיזוס חשוב כמו פרוש.

ש"ע י"ד סי' ק"י סע"ג, ...מרובא פריש', ורמ"א, וש"ק ס"ק כ"א, ...פקביעות, וס"ק י"ח

אס ראינוהו בשעה שפירש ולמא ידענ מפוכ פירש פרי נלד פספק במקום פקביעות ודין מחלפה על מחלפה, אבל אס נכרי או קסן פפרישופו- או שלמא נלד מ' פפרישופו- פספק נלד אזלין כשפואו כבר במלבי פרוש ואזלין בתר רובא.

חזון איש מעשרות סי' ז' ס"ק ט', ונראה... בפנינו

לפי חזון איש אס בפפרישו ישראל בעתי שומר תורה ומלוות דינ כפפרישו נכרי או קסן שפרי א"פ דין אין לו נאמנות ומחילמא למא נלד פספק אזלין אלמא כאשר כבר פירש. דברי פחז"א נחשבים כמחודשים מאד - שפרי יפודי פזה חייב במלוות -ואס' בידי כבר פיה אסור מספק מדין קבוע איך פותרו כאשר מסרם לפודי אחר!

נפק"מ מעשית בין גישת פחז"א לשיטת פרהב פוסקים אחרים פיא, בענין שאדל ערלה פפירות, פאר"י, שרוב א"י פפרי אינם בשנות פערלה אבל ישנם אס א"י ערלה ובק"י פרי כל א"י פוא ספק ערלה ופוא קבוע ודין מחלפה על מחלפה ופירותיו אסורים מספק, אבל לפי פחז"א למרות שפיה אסור לפודי שק"ל את הפירות למכור אותם כאשר מציאים לדין של יפודי שומר מלוות שוב פותרו.

ש"ק ס"ק י"ד, ...וזנה ברור אכ"ל, ובאוריכות דבריו, אבל פרי' כתב... למפרע למא אכ"ל

במקרה ואנו יודעים באיזה איטל נרכש פבשר אבל למא נלד שבאותו איטל פיה בשר נבלה אד אחר שפבשר פופרש מפאיטל, לפי פרא"פ פוברר למפרע שכבר נלד ספק בקבוע ודין מחלפה על מחלפה, אבל לפי פרי' פואיל ולמא נלד לנ יש ספק אד שפירש אזלין בתר רובא.

ופנה, א"ל שאנו אווזים בהלכות רוב וחזקה, כדאי לראות את פפלכפ למעשה בנעז לבשר פנמלא ללמא וימן פמחפה אותו כבשר כשר-

חולין ז"ה ע"א, אמר רב בשר כיון שנתעלם... אסור', ותוס' ד"ה אמר רב

רב אסר בשר שנתעלם מן הפין אפילו במקום שרוב פטבחים מוכרים בשר כשר מחשש שמא פביאו אורבים את פבשר ממקום אחר ופרי רוב פטבחים בעולם אינם מוכרים כשר.

שם, מיתבי רבי אמר מקולין... ורואפו, ורש"י

בשר פנמלא בידי נכרי אין א"ל חשש אורבים פביאופו ממקום אחר ולכן בעיר שרוב הפנויות מוכרות בשר כשר פבשר מותר.

שם, ופא דרב... קרנתא' (ז"ה ע"ב)

פמיארא' של רב למא נאמרה פמפרש אלמא נלמד ממעשה שפיה אסור את שני פראשים שפועלו מפנהר ומסקנת פגא' פיא שיש מקום לבעל דין לחלוק ולומר שפמעשה פיה במקום שרוב הפנויות מכרו בשר נבלה ובכל זאת פגא' ממשיכה למשואו איך אכל רב בשר -ממנע שלמא פיתיה שום אפשות לרב למכור בשר אלמא בחותם או בסימן -ואס למסקנא אין שום ראי' שרב אסר בשר שנתעלם מן הפין במקום שרוב הפנויות מוכרות כשר פיה יכול למכור בשר שנתעלם מן הפין במקום שרוב כשר.

שם, רב נחמן מנהרדעא איקלע... זיל שקול' (תניא), ורש"י

רב כפנא למא פסק כרב ואילו רב פונא פסק כרב -ופסק רש"י כרב כפנא.

¹⁰ 'רא"ש פ' ג'ד הנשפ ס'י כ"ב, ורש"י פסק... ne אח' הח'פ'ו'

פרש"ם תיר"ף את פסתמא דמרא ב"מ ש"אין לפתיר את פבשר דלכא ס'ין -ש"אם דכא מלכאו אי"פ'פ
שפנחו חוש"ם דפחלפ'פ

¹¹ פרמב"ם פ"ח מוכלות אסורות פל' י"ב ו"ג

פרמב"ם פסק כרב

¹² ש"ע י"ד ס'י ס"ג ורמ"א

ש"ת פמחבר כרמב"ם ופרמ"א פסק כרשב"ם.

וכל ז'פ בבשר פנמלכאו, אבד מפורש ב"מ' שפמפק'ד ופשוטח מוכלים ב'ד נכרי אדיו לסמנן כ'ד ש"לכא יוחל"ף-

¹³ ע"ז ד"ג סוף ע"א, אמר רב חב"ת... מותרין בחותם אחד', ורש"י

דפ' רש"י דברים יקרי' ש"ש חש' יותר גדוד לפחלפ'פ טעונים ש"ן חותמות.

¹⁴ ש"ע י"ד ס'י ק"ח ס"א וב' ורמ"א

דפ' פרמ"א א"ט ש"ת חותמות א"כא ב'ישראל' מומר ולכא בנכרי, ובדיעבד אם פחותם מקולקט אד"ין מותר
אם נרא' ש"ם וא"ן סב' ש"ש"פ'ו יחל"ף אות'.

⁴ ונראה דאי פירש בפני ישראל אינו ראוי לתת לישראל אחר וישראל
אחר ג"כ דינו כראשון שראה שפירש, מיהו כ"ז בישראל שיש לו
נאמנות באיסורין, אבל בשר הנמלא ביד מומר לנבילות נראה דדינו
כנמלא ביד נכרי וחשיב פירש כיון שאין לו נאמנות לא מקרי לדין
פירש בפנינו

למדנו שכאשר יש לנו ספק בחתיכה ורוב החנויות מוכרות כשר, אזלנו בתר רובא ופחתיכה מותרת באכילה מפני. במה דברים אמורים כשפגשנו נחלא מחוץ לחנויות. אבל פרוכש בשר ולא ידוע לו לאיזו חנות נכנס. ובשר אסור - מפני שספק פגשנו בקבוצה פריש ספק פשקול אפילו אם יש רובא דאיתיה קמן לדין אחי. (ובמקרה שפירש קודם שנוצח לנו על הספק - כגון שלאחר זמן נחלאות בהמה טרפה בחנות - נחלקו פריש ופריש'ה אם דין קבוצה - ודין כספק פשקול, או כפריש - ואזלנו בתר רובא.)

ופנה, בכל תערובת יבש ביבש כשהרוב פיתר פריש מותר בכל מותר מדין ביאד (אלא שבמין בשא"מ זריק שיש מדרבנן מחשש שנהא יבשעלנו ויתן פאיסור צעם בפיתר). וכשהאיסור הוא מפיזורים פחשובים שאינם בטלים אסור לאכול כל חתיכה שבתערובת מחשש שנהא פיא פחתיכה פאיסור ופינה בטל הרוב פיתר. אלא שיש מקום לשאול, מאחר ורוב פחתיכות פן של פיתר, למה לא נתיר לאכול כל חתיכה לבד ולומר שפיא מן פירוב שפרי כשנלד פאיסור במחב של פריש אזלנו בתר רובא!

קושיא זו שואלת פנא, בזבחים בנעצ לבפמות קדישים שנתערבה בהן חסאת פמתה או שור פנסקל שכולן אסורות מפני שאין בעלי חיים בטלים -

1' זבחים ד' ע"ג ע"א ... ונמשך חד חד מיניו (גירסת רש"י ופ"ק) וניא... נרובא פריש, ורש"י

פנא אע"ג כ"ד - שיפא מותר לפקריב כל אחת בפני עצמה ולתלות שפיא מן פירוב -

2' ע, נמשך הוה ליה קבוצה... על מחב דני, ורש"י

פנא תמהה סמך נפריש את פבהמה בידיים אין עליה סמך פריש אלא קבוצה שפרי פסוק נלד לפני שפפרשנו אותה, ולכאורה דברי פנא עלים תמוהים, וכי איכא קבוצה יש כאן פרי קבוצה פירוש או מקור ברור של איסור כגון בחנות פמוכרת נבדל, או חפץ שדין ברור כמו בזרק אבן לחבורה שיש בה יפודים נכריים - אבל כשנתערב איסור בפיתר אין שום איסור קבוצה.

3' תוס' ע"ג ע"ב ד"ה אלכא, דמדאורייתא... ותוס' חולין ז"ה ע"א ד"ה ספקו, ובדבר חשוב...

כשנאמר חז"ל שדבר חשוב אינו בטל בדיו שבתערובת יבש ביבש לא תועיל תקנתם כלום אם ישאירו את פאפשרות לסמוך על רוב - שפרי תמיד יפא אפשר לאכול מפתערובת אחת ולתלות שפיא מפריש. לכן, נתנו חז"ל על תערובת יבש ביבש סמך, קבוצה מדרבנן ואחרו סכל זמן שפתערובת נחלאות במקומה פרי פיא כחמה על מחב. וכן אם מפרישים אחי מתוך פתערובת בידיים עדיין נקרא קבוצה מפני שנלקח ממקום קביעותו.

4' ע בנא ע"ג ע"ב, אלכא ניכבשינו דניניו וניא... פריש

פנא פקשה - נניח סמך מפרישים בפמה בידיים עדיין נקרא שנלקח מפקבוצה ואסורה, אבל אפשר לומר שבהפמות יפרשו מצלמן וזו תלמות כל אחת מן ברוב?

5' ע, אלכא אחר רבא... קבוצה, ורש"י (גירסת רש"י ברבא, גירסה שום קבוצה)

עם שפירש אסורו חז"ל צורה שנהא יקח מפתערובת קודם שפירש. ויש מקום לתמוה - בקבוצה דאורייתא פתירו חז"ל את פחתיכה שפירשה, ואילו בקבוצה דרבנן אסורו אם את פפריש צורה אסור קבוצה - למה שיצרו צורות אסור קבוצה דרבנן ולא אסור קבוצה דאורייתא?

6' תוס' חולין ד' ז"ה ע"א ד"ה פכא, וא"ת דפתם משני... מן פקבוצה (תנינא), וי"ד פכא...

פתוס' תירצו שדוקא בקבוצה דרבנן יש מקום לצזור אסור קבוצה - שאין פקבוצה איסור ברור אלכא תערובת ויש לחשוש שיצאו ויתירו, אבל בקבוצה דאורייתא איפא שפאיסור ברור - כגון פחנות פמוכרת נבדל - וכי יש לחשוש שנהא יכנס במחב לאותה חנות ויקנה בשר!

ר"ת בתוס' חולק וסובר שעם בקבוצה דרבנן לא אסרו את פפריש. אבל ז"ע איך יפרש ר"ת את פסוטיא בזבחים עם פפריש אסור?

7' תורת הבית לפרשב"א בית רביצי שער שני, וכן דעת ר"ת ז"ל... בשאלות

שיטת ר"ת שלא אסור רבא את פפריש אלכא כשגרם את פפרישה אבל אם פיתה פבהמה פורשת מצלמה באמת פיתה מותרת.

8' שו"ע י"ד סי' קי"א סעיף ו' דברי המחבר וט"ז ס"ק ו'

פשו"ע פסק כר"ת ופ"ז חשש לשיטת פתוס' שאפילו אם פרה מצלמו עדיין אסור צורה שנהא יקח מן פקבוצה.

9' רמ"א ע, פאחרונים אסורים

אם פירשו כולם אין מקום לצזור שנהא יקח מן פקבוצה שפרי לא נשאר שום קבוצה!

7 וכן דעת רת"ם ז"ל דכל שפירש מעצמו מותר ולא אסרו שם בשור הנסקל גזירה שמא יקח מן הקבוצה אלא בכובש ביד כדי שיתפזרו שאם אתה מתיר לכבוש כדי שיתפזרו ויקח מן הפורשים ודאי איכא למיגזר שמא לא יפזר ויקח מן הקבוצה וכ"כ בשאלות

למדנו שכשתצטרף דבר חשוב של איסור בפיתר - מדברנו לא בטעם אצ"פ שפרוב פיתר, וחז"ל גם צדו
לומר שאם באנו לדון על כל חלק מפתערובת בנפרד מה פ"א אין פולכים אחר פרוב אדא דנעם אלו
כאילו פוא קבוצ וכחח"ב על מחל"ב ד"א. ואפילו אם פירש ממקום פתערובת אסורו או לקיחה מפתערובת
-דפי ר"ת (וכן פסק בשו"ע) אם גרמא פפרישה במתכוין, ולפי פתוס' בכל אופן.

ופנה, בקבוצ דאורייתא פביא פש"כ מחלוקת בין פ"ר ופ"א פ המקרה ופירש פחתיכה מן פקביצות
מקודם שנעז שפ"ה שם איסור ואח"כ נעז שפ"ה שם איסור(עשר חנויות מוכרות בשר כשר ולקח מאחת
מפן ול"א ידע מפאיזו מפן דקח, ואח"כ נעז שאחת מפן מחר בשר ד"א כשר) - פאום ד"ע כקבוצ שפ"ר
פחתיכה נלקח מן פקבוצ, או שד"ע כפריש שפ"ר פספק נעז במח"ב של פריש, לגבי קבוצ דרבנן, לכאורה
אין נפק"מ מתי נעז פספק (למשל: אם לקח דבר חשוב מתוך צרימה של דברים חשובים ואח"כ נעז
שאחזי מפס פוא של איסור אב"ד לא ידוע איזו מפס פוא פאיסור) שפ"ר אפילו אם גי' ש"א גם נעז
פספק קודם שפירש ד"ע כפריש, פ"ר גם פפריש איסור משום גזירה.

בראשונים מ"ע אחרת-

1 תורת הבית לפרש"א בית רביעי שער שני, ולפיכך מ' שלקח... מן קבוצ במקולין'

פרש"א פתיר את מה שפירש קודם שנעז פספק, ב"ב פסב"ר שפרש"א לשיטתו פספק כ"ת ול"א
צדו פריש א"א קבוצ א"א כשהפרישו (או גרס את פפריש) מצד, וכאן שפרישו קודם שנעז פספק
פ"ר פירש בשו"ע ומי"א ד"א צדו.

גם בשו"ת פרא"ש פסק דקולא, אב"ד לא מפני שפסק כ"ת-

2 שו"ת רא"ש כ"ד כ"י סי' י"ז, ונראה ד'... בד"נא דקבוצ'

פרש"א פסב"ר צדו פירש קודם שנעז פספק א"א קבוצ דאחר שנעז פספק, וא"כ- בין דפי ר"ת
שכחותו פסק בשו"ע, ובין דפי פתוס' שכחותם פחמ"ר פ"ז - חתיכה פראו"ה לפתכבד שנלקח מחמת
ואח"כ נעז שאחת פחתיכות של צרפ - אותה פחתיכה מותרת דאז"ל בת"ר רוב חתיכות
בשרות.

3 שו"ע י"ד סי' ק"י סעיף ה', וש"ך ס"ק ד"א... דאין לפרש"א

פשו"ע פוס"ל שבחנות שנמכרות בה אבר צרפה - ממילא ברור ששאר חלקי אותה בפ"ה שפס מצורבים
בכל פב"ש שבחנות ג"כ אסורות, אחר שנעז איסור דלקנות אפילו חתיכות שאין ראויות לפתכבד שאין
פכ"ל בקיאים מה נקרא ראוי לפתכבד ומה ד"א, אב"ד בשאלה של חפ"ד"ל בבית מתירים את פחתיכות
שאין ראויות לפתכבד.

ופנה, דין קבוצ דרבנן פוא בתערובות שפאיסור שבו בטעם ברוב מדאורייתא ומדברנו בל"ב פוא שאינו בטעם
מפני חשיבותו. ב"ב מ"ע שחז"ל פקילו בגזירתם באופן מו"ם-

כמו שנענו חז"ל דין קבוצ בתערובת איסור שפוא דבר חשוב, באותה מדה נענו דין קבוצ דרבנן למש"ה
צדו צד כ"ד ש"א יב"ט ברוב - וכן שראוין ב"ב ש"ז אסורת בכלש"ה.

4 זבחים ד"ז ע"ד ע"א, אמר"ל אמר רב רב אבוב... פי"ן דאיסורא'

צבצת של ע"ז שנתערה בצבצות של פיתר פ"ר כולן אסורות מספק שאין פצבצת של ע"ז בטעם ברוב,
ז"א אין לו דקחת צבצת ולתלות שפ"א מן פרוב - מדין קבוצ דרבנן שפוא כחח"ב על מחל"ב אב"ד אם
נאבד צבצת אחת אמרו חז"ל שאפשר לתלות שפצבצת של איסור פ"א שנאבד וכל פצבצות פנתרות
מותרות.

5 שם, איתיביה רבא... כל פראשים כולין, ורש"י

רבא פקש מפמשנב בחסאות פמתה או שור פנסקל שנתערב בריבוא בפחות של פקדש ימותו כולן, ול"א
ד"א נתי"ר את כולן אחרי מיתת פראשונב - ע"י שנעלה שפ"א פפסולת? ותיר"ו ב"ב ש"ר שפתי"ר את
פצבצות בנפילת אחת מפן סובר כמו רב' אליצ"ר במשנב דק"מ שחולק על פחכמים וסובר שאם נתערבו
אברים של קרבנות כשרים באברים של בצ"ע מומים אם נקרבה ראשה של אחת מפן פותרו כל פראשים
מפני שחולין שפ"א פיתה של בצ"ע פמום.

6 שם, ופ"א אמר ר"א... קאמינא, ורש"י

רב אדעזר פוס"ל שרבי אליצ"ר ד"א פקל לתלות את פב"ע מום בצאת שנקרבה א"א אם יקריב ד"א
פחות משתיים יחד מפני שבאופן צ"ה יש, מ"א' - פוא"ל ואחז פוא וד"א כשר (שאין כאן יותר מב"ע מום אחז)
אפשר למסוק על צ"ה ש"ש כשר, אב"ד כשאקריב אחז אין כאן וד"א כשר ול"א פתירו חז"ל.

7 שו"ע י"ד סי' ק"י סעיף ז', ורמ"א

פלכ"ה כרבי אליצ"ר, ופרמ"א סובר שאפילו במקרה ופל"ק אחז דאיבד ואוכל את פנתרים לפחות שנים
שנים - בכל צבצת איסור דאב"ד את כולם בבית אחת.

¹ ולפיכך מי שלקח בשר כשר מן המקולין ואפי' חתיכה הראויה להתכבד הב בפני האורחין ואח"כ נמצאת טרפה במקולין ולא נודע חתיכות הטיפה בין שאר החתיכות ויש שם חתיכות הראויות להתכבד הבן בפני האורחין ואינו יודע מאי זו לקח אם מן הטרפות או מן הכשרות כל אותן שלקחו מכבר מן המקולין קודם שנדע שיש טרפה מותרות לפי שלא נודע האיסור אלא לאחר שפרשו אלו וכשבא לאלו הספק בפורש בא להן וכל דפריש מרובא פריש והיינו טיפא דברייתא דקתני בנמצא הלך אחר הרב אבל אסור לאחר מיכן ליקח מן הקבוע במקולין

2

ונראה לי דמה שלקחו מן הבשר קודם שנולד הספק אפילו חתיכה הראויה להתכבד מותרת דתלין דמרוצא פריש, ולא אשכחן דאסר בגמרא משום גזרה שמא יקח מן הקבוע אלא היכא שכבר הם עומדים בחזקת איסור, דאי שריא ליה אותם שפירשו אחי נמי ליקח מן הקבוע. אבל קודם שנולד הספק לא שייך למיגור מידי שכלן בחזקת היתר הם עומדים. מאי אמרת גזרה שמא יקח אחר שנולד הספק, הך גזרה לא אשכחן בגמרא. ועוד דנהא ליכא למיטעי דאם לקח צעוד שהיו בחזקת היתר בצביל זה לא אחי ליקח לאחר שנאסרו, אבל אחר שכבר נאסרו אי שריא ליה אותה שפירש אחי למיטעי וליקח נמי מן הקבוע, דמימר אמר מה לי האי מה לי האי דכולי עלמא לא בקיאי בדינא דקבוע.

עד כאן עסקנו בדני' הספק, ועמדנו עלמרות ככלדל של ספיקא דאורייתא לחומרא - און סומכים על חזקה ורובא דליתיה קמן לומר שאין כאן ספק בכלל, ובמקום שאין חזקה או רובא דליתיה קמן וקיים ספק אזלין בתר רובא - און פושטים את הספק ע"פ רובא דאיתיה קמן. אם אין רובא דליתיה קמן - וכן בספק פנעד' במצב של קבוצ (דפ"ע מקור איסור ברור) משנה"כ ד"ע כמחנה"ל על מחנה"ל - אז חזרנו לכלל של ספיקא דאורייתא לחומרא. לפי רש"י ורשב"א פולכים לחומרא מן התורה, ולרמב"ם מדרבנן (חו"ל מספק כרת לפי רמב"ם שנהג, וחו"ל מציפה אצחחק איסורא לפי הפרי חדש).

בהרבה מקומות בש"ס מובא שדוקא הספק פשקול ד"ע דפחמיר, אבד, ספק ספיקא' ד"ע לקולא. בהפדרותיפם של הספק ספיקות' למינפם אוד נצסוק בהרחה, אבד מקודם נברר את מפותו של הפיתר בספק ספיקא.

באחרונים תולים את פיתרו של ספק ספיקא בגישות פראשונם בספיקא דאורייתא -

1' שו"ת פני יפושע סי' י"א, דקשיא ל'... רובא', ובשולחן... רמ"א'

לשיטת הרמב"ם שספיקא דאורייתא לקולא מה"ת ולחומרא מדרבנן. ספק ספיקא - שפוא ספק אם בכלל יש ספק - פוי ספק דרבנן ודין לקולא. לא כן בשיטת רש"י ורשב"א שספיקא דאורייתא לחומרא מה"ת, על הספק ספיקא פ"ה זריק לפיות אסור -

באחרונים הביאו את לשון פרשב"א בתשובה (את תוכן התשובה נראו לקמן) ופ"ע שר"ה לפרש למד באמת ס"ס מותר -

2' שו"ת פרשב"א חלק א' סי' ת"א, דפ"א... כרוב'

באחרונים מבינים שפרשב"א למד את הפיתר של ס"ס מד"ן רוב - שפרי רוב ז' דדים בס"ס פס לקולא.

אוד סברא מ"עו באחרונים שדוקא ספק פשקול נקרא ספק אבד לא ספק ספיקא!

אויך שיפ"ה ספק ספיקא ד"ע לפקל, ועדיין לא פגדרנו מה נקרא ספק ספיקא! פסוק פראשון פוא ספק ספיקא בריבוי תצרות -

לעיל למדנו על תצרות יבש ב"ב א"פ פ שאיסור פוא דבר חשוב או משנה אבד זרה מדרבנן לא בלד, ולס לא ש"ק לסמוך שכל א' מפתצרות פוא מפרוב מפני שחז"ל נתנו לתצרות דין קבוצ ולס אסרו את פפורש מן פלתצרות אצרה א"א קבוצ. פ"א' כבבחים דנפ במקרה ואחד מפתצרות שוב נתצרב באחרים -

3' כבחים ד"ז ע"ד ע"א, ספק אבד כוכבים... לריבוא מותרין'

כל שפירש מפתצרות פריפו ספק משנה ע"ז, ואם נפל לתצרות שני"ה פרי יש לנן ספק אם יש בכלל איסור בתצרות שני"ה ואפ"ל אם נמאר שיש שם איסור עדיין כל אחד מפתצרות שני"ה פוא ספק אם פוא ז' שנבדל - ופוי ספק ספיקא.

ולכ"ל - מלשון פ"א' משנה שפיו שם על תצרות -

4' תוס' שם ד"ה פירש, משום דיש חילוק... מהא' אצחח דפרשת'

פתוס' סוברים שמשנתם בכל תצרות שני"ה פרי בודאי פשתם בספק - ופרי דוקא פ"ס מותר ול"א בספק, אבד בתצרות פשלישית מותר לו לפשתם בכולם.

5' שם ב"א', תנאי' פ"א... ומשעלם למקום אחר מותר'

פ"א' פוסיפ פ"ע בדבריס חשובים ס"ס מותר (ות"ק חולק) וכו' במשנה ע"ז, ולס כאן פזכירה פ"א' תצרות שלישית.

6' רמב"ם פרק ט"ז מאכלות אסורות פלכ' י'

רמב"ם חולק על פתוס' וסובר שתצרות פשני"ה אסורה לגמרי ודוקא פשלישית מותרת - ופוסבר לכאורה פוא שלפי רמב"ם פפיתר פוא בי"א ול"א ספק ספיקא, וסובר רמב"ם שתצרות פראשונא אסורה כודאי, ובשלישית שפ"א ספק ספיקא אמרו שבטל.

7' שו"ע י"ד סי' ק"י סעיף ח', ורמ"א... את כולן, וביאור פג"ר"א אות ל"א'

פשו"ע פצתיק לשון רמב"ם ש"י ע' תצרות ופרמ"א אסר לאכול את כל תצרות פשלישית וכו' תצרות פשני"ה לתוס'!

8 הרמב"ם פרק ז' עבודת כוכבים העלכף י', ספק עבודת כוכבים ... פרי אלו מותרים'
בעבודה זרה פתיר הרמב"ם את פתערובת פשני"ף כתוס' (וכאן ל"א פזכיר את פצנן של בי"א)

9 'ש"ק סי' ק"י ס"ק נ"ב ...וכן נ"ע'

פש"ק תיר"ף שעבודת זרה שאיננה בת אכילת פתירו חז"ל את פשני"ף בפנ"א אכל במאכלות אסורות
ל"א פתירוס חז"ל אלא בתערובת שלישית.

10 'רדב"ז ע"ד דברי הרמב"ם פרק ט"ז מאכלות אסורות הע' י', פיעכך אס פראשן... רבינ'

ש"א פרב"ז פ"א שבדברים חשובים לריכס של תערובות. אכל בדבר אינן חשוב של עבודת זרה
מותר כבר בתערובת פשני"ף.

1
דקשיא לי האי ס"ס היכי רמיזא באורייתא ואמאי לא דייק זהו הש"ס
כדדייק בפ"ק דחולין מנ"ל דאזלין בתר חזקה ודאזלין בתר רובא

ובשלמא לשיטת הרמב"ם ז"ל וסייתו דספק איסורא לחומרא
ליתא מדאורייתא היכא דלא אתחזק לא איסורא ולא היתירא אלא
דמדרבנן אמרינן דלחומרא וא"כ היכא דאיכא ס"ס ה"ל ספיקא דרבנן
אלא לשיטת רש"י והתו' והרשב"א ורוב המפרשים דפוסקי' דספיקא
דאורייתא לחומרא היינו מדין תורה דדר' קושיא לדוכתא מנ"ל להקל
בס"ס והיכא רמיזא

2
דהא ספק ספקא עדיין כרוב

אז כאן עסקנו בספק ספיקא דרך שתי תצורות (או שלש דפי הרמב"ם בגלל מלכודות אסורות לפי פש"ק ובגלל דברים חשובים לפי הרדב"ז). בסוגיא דפתח פתוח ראינו גם את הפעולות של ספק ספיקא של א"י תצורות כדל - אלא שהאיסור לבצע תלוי בשני תנאים והם שר"י בספק (תחתיו ור"ן). הריש מסכת בי"ב מניין סוג שליש של ספק ספיקא - ספק איסור של א"י תצורות שנתעברו בהיתר -

בי"ב שנעדרה ב"י אסורו בית דל"ב ב"י ונחלקו פאמוראים הריש מסכת בי"ב בסבת פאיסור - רב פארש שמדובר ב"י שחל לפיות לאחר השבת ויזע שכל בי"ב שנעדרה פיום נמרה אמתול - וא"כ בצרב שבת א"י דא פיתא צומדת לאכילה ודא פ"ה א"י שם מאכל, ורבה סובר שכל דבר של א"י פ"ה מוכן לאכילה (או לשימוש אחר) לפני שבת ו"י ובא לאכלו ב"י, הרי פשימוש בו נקרא פכנפ - שכאילו אשפו למאכל, ולרבה י"ז אכל בדרכי אסור מפ"ת. רב יוסף ורבי יצחק פירשו שמדובר בכל י"י ובי"ב שנעדרה בו ביום פ"ה בכדל צרת משקין שזבו מפירות בשבת ו"י מפירות שגשרו מפאיסן מצ"מ אסורים ודא מחספה ותל"פ.

1' בי"ב ד' א"ב, מיתביה אחד בי"ב... אתאן לספק אריפה'

הפ"מ הפקש פ"ה רב יוסף שפ"ב אסורה מדרבנן למה גם ספק אסורה? ותירבה שפסק פאיסור איננו ספק בי"ב שנעדרה ב"י אלא בי"ב של ספק אריפה - שפ"ה ספיקא דאורייתא.

2' ע"ה, אי פכי אינא סיפא... אין איכא למימר'

הפ"מ שוב הפקש למה ספק אריפה איננו בי"ב? ותירבה שפ"ה דבר שבמנן.

פראשונים פקשו שבתצורות ספק אריפה למה אין פ"ב מותר מדין ספק ספיקא, שפ"ה פ"ב א"י איננו יותר מספק אריפה ונתעברו באחרות - וא"כ כל בי"ב פ"ה ספק ספק אריפה? ובשלמא לשיטת פראמ"ם יש מקום למר שכו ש"ר"ק שלש תצורות לפת"ר דבר חשוב שפ"ה בר אכילה (לכ"ז) יכוד לפיות שכאן יח"ב פראמ"ם שתי תצורות, אבל לשיטת פתוס' שגם שתי תצורות נחשב לספק ספיקא - למה לא נתייר תצורות ספק איסור מדין ספק ספיקא?

פראשונים מניין שתי שיטות בצנן -

3' תורת הבית דפרשב"א בית רביצי שער שני, ומיפו... כולן אסורות'

דפי פ"ה ספק אחד בג"ל וספק אחד בתצורות אין מלכודים לספק ספיקא.

ופנה פראמ"ם פ"ה בדברי פ"ה שכל דין ספק ספיקא לא נאמר אלא בשתי תצורות בלבד אבל לא ש"ק ס"ס ב"י תצורות, ומיילא פקש פ"ה פ"ה מפתח פתוח -

4' ע"ה בתורת הבית, ודדי קשיא ד... דפקד'

מכה קושיתו א"ה פ"ה חולק פראמ"ם א"י ונתן פסבר משלו לזכ שבי"ב ספק אריפה שנתעברו בשל פיתר לא נחשב לספק ספיקא למרות שפתח פתוח פ"ה ספק ספיקא אחר -

5' ע"ה, ויש די למור... פ"ה'

פראמ"ם סובר שבי"ב ספק אריפה נאסרה מדין ספיקא דאורייתא א"י לפני שנתעברו ושוב איננו נתייר א"י תצורות, אבל פתח פתוח פ"ה ספק ספיקא מתחלתו, (ובספק ספיקא בתצורות - דבר חשוב שנתעבר פאמ"ם - פ"ה מדובר בדבר שנתבטל מפ"ת אלא שחז"ל פחמירו של א"י יתבטל מחמת חשיבותו - ובספק ספיקא פתייר).

6' ש"ע י"ד ס"י ק"י סע"א ורמ"א... ספק ספיקא ואסור' וש"ק ס"ק ס"ב

פ"ה פסק כנו פ"ה ורמ"א כרשב"ם, ופש"ק מסתפק אם יש כאן מחלוקת בכלל - ויכוד לפיות שגם פחמבר וגם פראמ"ם מחמירים כנו שני הפוסקים.

7' ש"ע סע"א ד' ורמ"א

לכאורה פחמבר ורמ"א כן הם לשיטתיהם בסע"א - כפי פירוש פשוט בדברי פ"ה שש"ע פסק כ"ה ורמ"א כרשב"ם (ושל א"ה פ"ה ש"ק שאין כאן מחלוקת) - שלפי פחמבר דבר פאיסור משום קבוצ איננו ספק בגופו אלא ספק א"י תצורות ומיילא א"ה שוב נתעבר בהיתר נקרא, שני ספיקות בתצורות ומלכודים לספק ספיקא, אבל לפי פראמ"ם אחר שפאיסור מפ"ת משום קבוצ שוב לא נתייר א"י תצורות.

אלא - שלפי פראמ"ם (וכפנת הש"ק) פאיסור אכילה פ"ה לריכ"ם שלש תצורות וראינו שש"ע פסק כנו פראמ"ם - וא"כ גם בסע"א א"ה וגם בסע"א ד' איך ש"ק לפת"ר את הפסק בתצורות אחת בלבד - גם ב"ה פ"ה ובע"ה פראמ"ם אין כאן ספק ספיקא לפת"ר?

8' ש"ק ס"ק ס"א... דא אדיל מבר' תצורות', וס"ק כ"ג

פש"ק פסביר שלפי פ"ה דבר שנאסר א"י קבוצ פותר בתצורות אחת לפני שפקבוצ פוא חידוש.

³ ומיהו אמרו משמו של רבינו יצחק הזקן הידוע בעל התוספות ז"ל דלא אמרו ספק ספיקא להקל אלא בשתי ספיקות הבאות מכח שתי תערובות כגון זו שאמרנו שנפלה טבעת של ע"א לריבוא ומריבוא לריבוא דכל חדא וחדא שבתערובת שניה איכא תרי ספיקי דבכל חדא וחדא איכא למימר לא זו היא שנפלה כאן ואת"ל זו היא שנפלה כאן שמא לא זו היא שנפלה לריבוא ראשון אבל בעלמא שאינו בא מכח שני תערובות לא ועל כן הוא מפרש ברפ"ק דביצה כי מה שאמרו שם נתערבה באלף כולן אסורות אספיקה אסורה קאי כלומר שאפילו ספק נולדה ביי"ט ספק לא נולדה ביי"ט אם נתערבה באחרות כולן אסורות

⁴ ולדידי קשיא לי מדאמרינן ברפ"ק דכתובות האומר פתח פתוח מצאתי נאמן לאוסרה עליו מ"ט דשויה אנפשיה חתיכה דאיסורא ואקשינן אמאי ס"ס הוא ספק תחתיו זינתה ספק אין תחתיו זינתה ואת"ל תחתיו זינתה ספק באונס ספק ברצון ואוקימנא באשת כהן אבל באשת ישראל לא והתם אין הספק באות מכח התערובות ואפ"ה אתה דן אותן בספק ספיקא להקל

⁵ ויש לי לומר דהתם שאני שא"א לזו לבא לפניך אלא בשתי ספיקות ואי אתה יכול להחמיר עליה ולומר דהיאך נתיר וכבר אסרתה כמו שאתה אומר בספק נולדה ביו"ט שמיד עמדה עלינו באיסור ואחר כך נתערבה באחרות וניתוסף בתערובת ספק זה השני וכיוצא בזה במי שאסרנוה מחמת ספק טרפה ואח"כ נתערבה באחרות היאך נאמר שמא לא זו היא ואת"ל זו היא שמא לא טרפה היתה והלא כבר אסרתה משעת שנולד ספק טרפות והיאך נתיר מה שאסרנו מפני שנתערב באחרים ונאמר מה שאסרנו מותר היה

למדנו על שלשה מיני ספק ספיקא: ספק ספיקא ע"י תצורות - הסוגיא בזבחים, ספק א' בגוף וספק א' בתצורות - הסוגיא בביצה, וספק ספיקא בגוף - פתח פתוח בכתובות. ראינו גם את ההפגרות של ספק ספיקא ע"י תצורות ואת המחלוקת בספק א' בגוף וספק א' בתצורות, אבל טרם ראינו את ההפגרות של ספק ספיקא בגוף.

ופנה, בסוגיא דביצה ראינו את שיטת הרשב"א (וכן פסק הרמ"א) שאין לפתור דבר שזכור מחמת ספיקא דאורייתא ע"י שנתערב אחר - שפסק כדאי ואינו מלכוד לספק ספיקא. לכאורה מסתבר שאחרי שפירשנו בספיקא דאורייתא גם אם נחלוקה ספק אחר לספק פראשן לא יצטרף לסי' ואפילו שלדא ע"י תצורות.

רמ"א יו"ד סי' ק"י סעיף ט', אבל אם היו ב' ספיקות אם היה כאן... ואפו של איסור'

הרמ"א פסק שדוקא אם נודע שני הספיקות יחד אפשר לפתור מדין ס"ס אפילו אם הספק פראשן הוא איסור דאורייתא אבל אם נודע על ספק א' והוא מדאורייתא שוב אין לפתור כשנודע על אוד ספק. דומה לשני ספיקות שנודעו בבת אחת - פתח פתוח - עמ"ד. אשת איש שקבלה על ספק ספיקא - מתי זינתה ופאס היה באונס או ברצון, ולא נפסקה בהלכה לחומרא מחמת ספק איסור דאורייתא של סוגי' אלא מדין ספיקא.

ט"ז שם ס"ק י"ד... היתה חסירה'

הט"ז תמה שבס"ס שלדא ע"י תצורות אפילו אם לא נודע על הספק השני אך לאור זמן הרי נתברר שלדא היה כאן ספיקא דאורייתא בתחלה אלא ספק ספיקא. (ויש מקום לתרץ שפרמ"א בא לאפוקי משני ספיקות שנזכרו ע"י ז'ירוף שני מקרים נפרדים - עמ"ד. אשת איש שקבלה על ספק כשר ספק פסול ואח"כ כתב לה על שני וגם בו היה איזה ספק - שאין לזרף שני הג'טין לספק ספיקא. - אלא ששלשן, ונודעו ברמ"א משמע שהמאשים קרו בבת אחת אבל נודעו בזו אחר זו)

הש"ך בכללי ספק ספיקא שלו הביא אוד פירוש בגמ' לסי' בגוף -

ה"ך דין ספק ספיקא אות י"ג... עכ"ל'

ספק ספיקא שאינו מתפסק - דייקן שאם מתחילים מספק מסויים אז יש ספק ספיקא. אבל אם מתחילים מהספק השני אז כבר אין מקום להסתפק בראשון - אין זה ספק ספיקא. למשל - סכין שנמצא פאס אחרי שחיצה, יש להסתפק אם נפאס בז'טם המפרקת אחרי ששחט את פסימנים או שנפאס בסימנים, ואפילו אם נפאס בסימנים שנה נפאס אחרי ששחט רובם שפשוט את רוב פסימנים כבר פו"צא את פהמה מתורת נבילה - אלא שאם נתחיל את השאלה מפסימנים - שנה במיאז בתרא ואת"ל במיאז קמ"א... כבר אין מקום לומר שנה במפרקת נפאס - וממילא אין כאן ספק ספיקא.

אלא - שהכלל הזה מופרך מכמה מקומות בראשונים, כולל ספק ספיקא בהלכות תולעים שראינו - שפר"ן פירוש פירות וירקות שנתבטלו מבי' לבידוק מתולעים (כל שלדא פוחזקו בתולעים) מעט ס"ס - שנה לא היו שם תולעים ואת"ל שפיו שם תולעים שנה נתרסקו וי"א מכלל בר"ה ונתבטלו - ושם הרי אם נתחיל משנה נתרסקו כבר לא שייך לומר את"ל לא נתרסקו שנה לא היו שם תולעים?

ה"ך שם אות ט"ו, וכפ"ל כתב נמי הרשב"א בתשובה... אי"ל דפכו'

הש"ך תירץ שאם הסברא ענתת לפתחיה באחד משני הספיקות נקרא ספק ספיקא אפילו אם אינו מתפסק.

אוד דיעם בגמ' דכל סוגי ספק ספיקא מלין בראשונים ובשו"ע ורמ"א כאן -

ראינו בסוגיא דביצה את המחלוקת בשיטת ב"ה שביצה שנלדפה ביו"ט איסורה - שערבה איסורה שום דין פכנה וע"ר יוסף ורב יצחק אסרו את הביצה בכלל איסור משקין שזבו או פירות פנשרים, והקשה פ"א מברייתא שאסרה על את הספק לפי רב יוסף ורב יצחק שפ"א גזרה דרבנן, ותירצו שמזוהר בספק טרפה, ושוב הקשו מברייתא שאסרה את הביצה שפ"א ספק על ע"י תצורות -

ביצה דף ט' ע"ב, אי הכי אימא סיפא... אפילו באולף לא בידי'

פ"א הקשה - בשלמא אם היינו לומדים שהספק הוא אם הוא בכלל גזרת פירות פנשרים או לא - הרי דבר יש לו מתירין ודא בדל, אבל אם הוא ספק טרפה למה אינה בטלה? (ותירצו שהוא דבר שבמנין)

ופנה, לגבי ספק טרפה הקשו בראשונים למה אין לפתור מעט ספק ספיקא, ותירץ ר"י משום ספק אחד בגוף וספק אחד בתצורות, והרשב"א תירץ מפני שספק טרפה נאסר משום ספיקא דאורייתא ושוב אינו נותר ע"י תצורות - ופסק בשו"ע כר"י ורמ"א כרשב"א.

יש להקשות - בשלמא לפי הר"י (ובשו"ע) שאין כאן ס"ס משום ספק א' בגוף וספק א' בתצורות, גם לפי פ"א של פ"א שפ"א ספק פירות פנשרים אין כאן ז'ירוף לסי' ס, אבל לפי הרשב"א שאסור משום ספיקא דאורייתא - הרי ספק פירות פנשרים הוא ספיקא דרבנן וזה שלדא פותר היה משום דבר יש לו מתירין - ולמה לא פותר ע"י תצורות משום ספק ספיקא?

מרדכי סוף פרק שלשי עבודה זרה סי' תתנ"א, ורבינו שמחה הקשה... אפילו ס"ס'

המרדכי תירץ שבדבר יש לו מתירין גם הספק ספיקא איסור. וי"א שלפי הר"י אין לנו שום מקור לחידוש זה וגם דבר יש לו מתירין פותר ע"י ס"ס, אבל לפי הרשב"א דבר יש לו מתירין לא פותר בס"ס.

רמ"א שם סעיף ח', יש אומרים דדבר יש לו מתירין...'

הרמ"א לשיטתו פתח בדבר יש לו מתירין

ה"ך שם ס"ק נ"ז... דגם דשי"מ מותר'

המחבר לשיטתו מקדם בס"ס בדשי"מ, ולפי הש"ך המחבר שהקדם בסעיף ז' בס"ס ע"י תצורות דבר יש לו מתירין אם נאבד אחד מהם הוא ע"כ לשיטתו שאם אין פס"ס מותר כ"ש שאין תולין - וממילא יחזיר הרמ"א.

ואי-כ- למדנו את דיני החזקות והריאותות למיניהם, את כדלי רובא דאיתיה ודליתיה קמן ופלכות קבוע דאורייתא ודרבנא, וגם למדנו את גרי הסוטים השונים של ספק ספיקא. מה שעדיין אנו בירור פוא איך דיין בש"ש רוב וחזקה פאנלדיס זב לזו ופואס מקילים בספק ספיקא אפילו במקום חזקה או רוב דלזי רוחמרא-

1' קידושין דל' פ' ע"א, דתמן תינק... עדיף

בסוגיא דרוב למדנו שרבי נאיר חייש למיאוסא וסובר שאפילו במקום רוב אם יש אפשרות לבדוק חייבים לבדוק מדאורייתא שאין פרוה כודאי, וחכמים סוברים שפרוב כודאי ומדרבנן בעלמא חייבים לבדוק כשפאיוס מילוי. כאן בתניק שמחזיק בידו חתיכה מצויה, ספור - ואי-כ בודאי נגע בה - ורוב תינקות משחקים באשפה ופס ספיקא, סובר רבי נאיר שאפשר לזרף את הפאיוס שפס ספורים לחזקה אפרי של הפאיוס ולכן הפאיוס ספורי. אבל החכמים סוברים שפרוב כודאי ואין הפאיוס נחשב כדלי אומרים כאן שפאיוס ספיקא.

2' תוס' חולין דל' י"א ע"ב ד"ה ע"ב דרבי נאיר... למיאוסא

משמעות פנא' בחולין פיא שאין פלכפ כר"מ - ואי-כ קי"ד רובא וחזקה רובא עדיף.

ופנה, פנא' דא פביאפ שום מקור דא לדברי ר"מ ודא לדברי פחכמים - משמעות שפחחוקת פיא בסברא. אל זב פקש פתוס' בחולין - אחרי שפנא' פוכיחה דאזלעין בתר חזקה מנאעים מנא שוב חפשו מקור דלזי דאזלעין בתר רובא - פרי דפי פחכמים (וכן קי"ד) רובא וחזקה רובא עדיף ואי-כ יש ללמוד דאזלעין בתר רובא מסברא - קי"ד מחזקה-

3' תוס' חולין דל' י"א ע"ב ד"ה ע"ב דרבי נאיר... רובא עדיף, ולמנא דמפרש רבינ חיים...

שיטת רבינ חיים שאין לרוב עדיפות אל חזקה מסברא - שבלי מקור מנא לן שפאיוס כמאן דליתיה דנא - ודא שפנא' רלית לפוכיח דאזלעין בתר רובא דליתיה קמן מפרש אדומה שגפרת שלמה ואין אפשרות לבדוק אחר שחיה ובכל זאת אנו סומכים אל זב שרוב בפחות אינן אריפות - ורבינ חיים למד שאף דפי פחכמים הפשע בפרה פיא משום רוב - ואצ"פ משמתיש באפרה כדי לטפר את מ' שפוא בחזקה - פרי שרובא וחזקה רובא עדיף.

פרי ביארנו שפרוב עדיף מחזקה. דלבי ספק ספיקא דן בזב פרישב"א בתשובה-

4' שו"ת פרישב"א חלק א' סי' ת"א... או דל' א', ותדע דק אזו... בדאחחזק איסורא'

שיטת פרישב"א שפס"ס פוא כרוב - ואולי עדיף מרוב - שפרי בס"ס כתובות סובר רבי יפושע ששזו חז"ל מצלה בוחסין שלמא לטמוך אל רוב אחד בלבד כדי לפכשיך את הפסק וזריק, תרי רובי, ובכל זאת מודה שפס"ס ספיקא כשר - ואי-כ כנו שרובא וחזקה רובא עדיף כמו כן פס"ס ספיקא מותר אל כנזד חזקה.

5' רמ"א סי' ק"י סוף סעיף ט', ואפילו פיה לו חזקה... ספק ספיקא'

פרמ"א פסק כמ"ש ברשב"א - עדיף שגבר גבו מחיים יש חשש שפצ"מ פשבור חדר לתוך פריאפ וזב פאזי חרפה, וזו דא ידוע אם נשבר מחיים או דאחר שחיה יש לנן ס"ס - ספק מחיים ספק דאחר מיתה. ואת"ל דאחר מיתה שפא דא חדר לתוך פריאפ - מתירים את פאזי כנזד חזקה איסור של.

ופנה, פרישב"א שם פקשה אל דברי עז"מ מפסוטיא בחולין שראינו דעיד בענן חזקה שפבל בה ריאותא - שפחחוקת פביאפ בסכין אחרי שחיה סובר רב פונא שכל מה ששחט בו איסור - ואצ"פ שכתבו שם פתוס' יש שם ספיקות פרבה - משום שפפמפה בחזקת איסור אומדת - פרי שפס"ס במקום חזקה איסור דינן דפחמיר -

6' פרישב"א, ואם תשיבני... עולות'

פפורש בנא' שום שחט פרבה בפמות סובר רב פונא שאפילו פראשונה איסור ואצ"פ יש למור שפאילו אם נפאס בזור בפמה לפני פשחיה "יתכן שזב קרה באחת פפפמות פאחרונת - ובכל זאת איסור רב פונא. (דעיד ראיון שלפי פש"ק אין זב ס"ס מפני שאינו יכול לפתפפק)

ופנה, בלשון פרישב"א כאן חסר סיום פקושיא ושום תירוץ או דחיייה אינן מופיע -

7' דינן ס"ס דפשי"ק אות כ"ז... עכ"ל, אות כ"ט... עולות' אות ד'

פש"ק אצן שאין לטמוך אל תשובת פרישב"א מפני פשיבוס בנסח, ופוא עז"מ פסק שום פס"ס ספיקא פוא בנזד לחזקה מנא כאן ס"ס במצשה פשחיה ופפמפה בחזקת איננה זבוחה - אזלעין לחומרא, אבל כשפס"ס פוא בענן שנה מצה של חזקה כאן ס"ס של פרמ"א בריפות כאשר יש דעדי חזקה אינן זבוח - אזלעין לקולא.

8' פרי חדש כדלי ספק ספיקא אות מ"ב

פפר"ח פוסק כרשב"א שפס"ס לקולא כנזד פחזקה בכל ענן.

9' פ"ק שם אות כ"ח... דשרי, ט"ז סוס"ק ט"ו, פאולפה... ונקופ"כ שם... כ"ח'

שיטת פשי"ק שאפילו פס"ס שפוא מתנגד לחזקה מנא מותר אם יש שם אזו ספק, ואילו פש"ז מחמיר אפילו בשלשה ספיקות כנזד פחזקה.

ואי-כ - דפי פש"ז כל שפס"ס סותר לחזקה אזלעין לחומרא אפילו אם יש שם שלשה ספיקות ויותר, דפי פשי"ק כשפס"ס פוא בנזד לחזקה מנא אזלעין לחומרא אבל בשלשה ספיקות אזלעין לקולא, ודפי פפר"ח אל בס"ס שפוא מנגד לחזקה עולה אזלעין לקולא.

⁴ ותדע לך עוד דהא ספק ספקא עדיין כרוב ואפשר דאלים התרו יותר מרוב דהא רבי יהושע לגבי יוחסין פסיל בחד רובא ומכשר ספק ספקא וכיון שכן כי היכי דאזלינן בתר רובא להתיר בכל איסורין שבתורה ואפילו בדאיתחזק איסור כגון חתיכת איסור שנתערב בשתים של התר הוא הדין בתרי ספיקי דשריא ואפי' בדאיתחז' איסורא.

⁶ ואל תשיבני מדרב הונא דאמר בפרק קמא דחולין בדק סכין ושחט בה ונמצאת פגומה הרי זו אסורה דאימר בעור נפגמה ואמרינן התם דעובדא הוה דשחט תריסר חיותא ונמצא סכין פגומה ואתא קמיה דרב יוסף ואסר ושיילין התם כמאן אילימא כרב הונא ואפילו בקמייתא. ומינה שמעינן דאע"ג דבקמייתא איכא ספק ספקא ספק בדקמייתא ספק בבתרייתא ואם תמצא לומר בקמייתא כרב הונא משום דאזיל לטעמיה דאמר בהמה בחייה באיסור עומדת עד שיודע לך ודאי שנשחטה ואפילו שבר בה עצמות.

פתוס' כתובות קובצים של כל אפשרות פתירה מוצרפת לספק ספיקא-

8 תוס' כתובות ט' ע"א ד"פ ואי בעית אינא... חז' פוא'

למרות שבמציאות פיתוי ואונס פן שתי אפשריות נפרדות. אבד סבת פפיתר לבצל בשתי אפשריות פיא אותו ש אונס.

9 כעדי ס"ס דפש"ק אות י"א וי"ב

פש"ק חידש שפילו אום פמתיר פוא מאותו שם אבד אום ז' אחז מתיר מה שז' פאחר לך פתיר נקרא ס"ס וזכ' פס"ס בסתם כלים של פרא"ש נקרא ס"ס למרות שפפיתר בשני פזידים פוא נל"פ.

לסיום פלכות ספק ספיקא חשוב לראות את דברי פש"ק בסוף פצנן-

10 כעדי דיני ספק ספיקא בק"ר דפש"ק אות ל"ו

אין לנ לחדש ספק ספיקא אין לו תקדים בפוסקים.

2 ושמה יש לומר דלא שרי' ספק ספקא אלא היכא
דלא אפשר לעמוד על בוריו של דבר אם הוא אסור אם לאו אבל
במקום שאפשר לעמוד על בוריו של דבר בודקין וכן הדין נותן

7 דעד כאן לא קאמר הרשב"א דהיכא דאפשר לזכר לא סמכין אס"ס אלא היכא
שיתצטר האיסור צבירור כמו צסרכא תלויה שאפשר לזדוק הריאה ואם תצנצן
הרי היא נקובה צודאי אזל היכא שיתצטר ספק אחד ועדיין נשאר הספק השני אף
שמשום ספק אחד אין להתיר מ"מ עתה שהוא ס"ס א"ל צדיקה כלל

אזו דלכב בענן פספן מנין גמ' בכתובות ופראשונם מביאים אותו דלכב-

¹ כתובות ע"ב המשנה, על מנת שאין בה מומין... שלכא בכתובה, וע"פ ע"כ, ר"ן בה'...

במנכ"א מוס בעזרה ארוסה על פאב דלביא ראי"ה שנלד פמוס אחרי פאירוסין, ואילו נמנכ"א אחרי נישואין על פבצל דלביא ראי"ה שר"ו דל מומין ענן פאירוסין.

² גמ' ע"פ ע"ב, אצנ"א... דאמר נאמנת, ורש"י

הגמ' מנכ"א פה סתירה שבמנכ"א ועזרה ארוסה פולכ"ס אחרי חזקת ממון ופבצל פאר מלשם כתובתה, ובמנכ"א פמוס אחרי פנישואין פולכ"ס אחרי חזקת פאז' שנלדה דלכא מומין-

³ ע"פ, רבא אמר רישא... נמי כאן נמנכ"א וכאן ר"ן, ורש"י

רבא אצן שבעזרה ארוסה ופיא בבית אביה אומרים כאן נמנכ"א וכאן ר"ן - ואין ענן לסמוך על חזקת פאז' שלכא ר"ו דל מומין שר"י נמנכ"א מוס בעזרה בבית אביה ושנכ"א כבר ר"ן ע"פ קודם אירוסין, אבל כשנמנכ"א פמוס כשפיתה כבר ברשות בעלה - אחרי נישואין - סומכ"ס על חזקת פאז' שלכא שנלדו קודם לכך.

ופנה, בנלע לסו"א בכתובות ר"ו ע"פ גמ' מהלכ"ס אחרים דתרי"ז את המשנה, אבל את ר"סוד של כאן נמנכ"א כאן ר"ן מנין פראשונם גמ' דלכב-

⁴ מרדכי פסחים פרק כל שעה ס"ו תקנ"ו... מאשה כדבריו

אם נמנכ"א חסה במנ"ה - ר"י לא נחנה וקשנתארה ע"פ פאים נעשית חמ"ה - ונחלקו בעלי פמוס' אם אנו אומרים ש"י פליש מתפשה ע"פ פחמ"ה בכל פאיסה ואוסרים את כל פמלות שבאו מאותה איסה או דלכא נאסר אלכא מקום מלשה-

⁵ ע"פ ס"ו תקס"א... דלכא ר"ן

חסה שנמנכ"א ל"ד תרנלע ויש לחשוש שבא פמתרנלע - פמתרנלע מותרת מס"ס - נע"כ דלכא פיתה בתרנלע ואפילו אם פיתה בה פמנה נמצלע ואין עליה ע"פ חמ"ה

⁶ רבינו ירוחם תולדות אדם וחווה נתיב פחמישי חלק חמישי, ועוד כתב (פרש"י) ... דמאשה

פרש"י פתיר במנכ"א בכלי שפדיו בו את פמתרנלע אנו אומרים כאן נמנכ"א כאן ר"ן ומאזלם לא פיתה פחשה בתרנלע.

⁷ אר"י אר"י תס"ז (ג"ס), מאשה שנלע... מן פאים

כשנמנכ"א חסה במ"ס שנלע בהם את פמתרנלע אסר רב"ן את פמתרנלע - שיטת פראב"ן פיא שאין פאיכ"ל מבטל ע"פ חמ"ה מפחשה (ורק כשפרות אומרים שציכ"ל מבטל את ע"פ פאוכ"ל) וממילא אין כאן ספק ספיקא.

⁸ ג"ח ע"פ ד"ה ואין דפקשות... חז ספיקא

רב"ח פקשה דלכא פתיר רב"ן מדין כאן נמנכ"א כאן ר"ן כ"ו שפתיר פרש"י א במנכ"א בקצרה ל"ד פמתרנלע - ר"ן פ"ח שפראב"ן חולק על פרש"י א וסובר שפיות וחסיס מל"י בתרנלע אין לומר כאן נמנכ"א כאן ר"ן ול"א פיתה פחשה בתוך פמתרנלע כל"ל (ע"פ שאין כאן חזקת ממון).

⁹ ש"ע אר"י ס"ו תס"ז ס"א ורמ"א

ד"פ פרא"י פמנה פוא ל"אסור את כל פמנה (אם קרה בתוך פמוס) משה שחמת פלישה נתנה פחשה ע"פ בכ"ל, אבל אין לחשוש מלכא פיתה פחשה בתוך פאיסה קודם שחטבו אותה מל"ת ונאסור את כל פמנות שאפו מציסה ז' - מפ"י שאנו אומרים כאן נמנכ"א כאן ר"ן - ולכאורה כאן לכ"ע פלכ"פ בן דוקא בתרנלע שפחסיס מל"ת בהן פחמיר פראב"ן.

¹⁰ גמ' ע"פ ע"כ, ומור"ם דובל"ן... דלכא מחזקינן איסורא

אם נמנכ"א חסה בעישה אחרי שחטבו ממנה כמה מלות כולן אסורות - דוקא ממקום למקום דלכא מחזקינן איסור אבל מל"ת למל"ת באותו מקום כן מחזקינן - וחוששים שנלע פיתה פחשה בעישה קודם שחטבו ממנה את פמלות.

¹¹ ש"ע ע"פ ס"ו... פמתרנלע, ומנכ"א ס"ק י"ח... דלכא חזקה

כאן במנכ"א בתוך פאים דלכא נקרא ממקום למקום אלכא מל"ת למל"ת שר"י איר"ו את פאים על פמתרנלע - ועלכא כ"ו קושיית רב"ח על פראב"ן שראינו.

¹² ע"פ במנכ"א, אך מ"ש פרה"י... דלכא חשבי' דלכ"ס

בנלע לחשה שנמנכ"א ל"ד פמתרנלע פסביר פש"כ כ"ו פרה"ח שפמרדכי סובר שפיות וחסיס מל"ת בתרנלע אין אומרים כאן נמנכ"א כאן ר"ן - אבל פקשה שאפשרות נדירה לא נקראת אפילו ספק כ"י ל"רפה לספק ספיקא - וא"כ איך פתיר פמרדכי מל"ת ס"ס - ותיר"ז שבנלע דכאן נמנכ"א כאן ר"ן פיות וחסיס שכיחות בתרנלע אין אומרים כאן נמנכ"א כאן ר"ן - אבל פאפשרות שלכא פיתה פחשה בתרנלע איננה כ"כ נדירה דלכא לומר שאין ז"ל אפילו ספק. (למסקנא פירש פמנכ"א את שיטת פמרדכי באופן אחר אבל דלכא דחה את פכ"ל"ס שקבע כאן.)

6 ועוד כתב שאם נמצאת בכלי שהדיחיה אמרינן
כאן נמצאת כאן היתה כמו צמומין ולא אמרינן
שבאת מן התרנגולת וכן הורה הלכה למעשה

7 יב מעשה שמלגו תרנגול במים חמין ומצאו
אחר כך במים גרעין של חיטה ואסר ראב"ן (ח):
סי' ט) התרנגול דשמה היתה החיטה במים קודם
רתיחה והחמיצה (יא) [ד] ובלע התרנגול מן המים.

8 ואין להקשות אפילו ליכא אלא חד ספק צמעשה דראב"ן נחיר ונימא דכאן נמצאה כאן היתה כמו צמומין
(כטו"ס עה.) ויש לומר דצמומין ודאי כיון שנולדו זה מומין איכא למימר העמד הגוף על חזקתו שלא היו צו מומין וכאן נמצאו וכאן היו
ועוד דהוי ליה כמו המוציא מחצירו עליו הראיה (ב"ק לה.) שהוא צא להוציאה צלא כתובה ולומר שמקחו מקח טעות לפיכך צריך להביא ראיה
שהמומין נולדו זה כבר צבית אביה אבל כאן לענין איסור לא שייך המוציא מחצירו עליו הראיה והדבר עומד בספק ועוד דליכא למימר
כאן העמד התרנגולת על חזקתה שלא היה גרגיר דאדרבה דרך התרנגולים להמלא גם גרגרים צופק הלכך אינו יולא מידי ספק איסור
ולכך פסק ראב"ן להחמיר וללא כמ"ש רבינו ירוחם בחלק ה' (נ"ה מו.) בשם הרשב"א דאם נמצא גרגיר בכלי שהדיחיה דאמרינן כאן
נמצא כאן היה כמו צמומין ולא אמרינן שבאת מן התרנגולת וכן הורה הלכה למעשה (עי' שו"ת ח"א סי' קעו) ע"כ דלא קיי"ל
להסיר משום דכאן נמצא כאן היה וכו' היכא דליכא אלא חד ספיקא.

ספק איסור

חזקה

ככל נשאר בחזקת שלטא נשתנה עד שיתברר שחל בו שינוי

חזקת האשף: המחזיקים לא פשתנתה או פשתנתה בזמן הכי מאוחר האפשרי
חזקת הפלג: במקום שאין חזקת האשף הפלג נשארת כמות שפיתה עד שת
תרחי' עריותא: המחזיקי פנכחי מנעד לחזקת האשף בלירוף לחזקת הפלג מאשף אחר זבורים עד חזקת האשף
תירוף אי בתוס' חולין דוקא בהסיר ואתאי - רישותא פבאופ במשק פזנן
תירוף ב: אפי' בריעותא פבאופ כאחת כל שאינונע באשף אחר ויש גם תל"ד ודאית
תירוף ג: אפי' בריעותא פבאופ כאחת ופוא באשף אחר כל שאין פרבד לדדן לפקד
אין מחזיקין איסור ממקום אלמא אם פמקום פשנ שיכי בו איסור, מחזיקין זמנן זמנן

רובא דעיתיה קנן

סומכיס שכל דבר הוא כמו שרז"ע לפיות עד שיתברר שהוא שונה

מיעוט שאינו מלוי: רבי מאיר - חייבים לדבוק מה"ת במקום שאפשר, חכמים (תוס') - אי"ל לדבוק
מיעוט פמלוי: רבי מאיר כ"ל, חכמים - חייבים לדבוק מדרבנן במקום שאפשר
כשפרוב מנעד לחזקה: ר"מ - סמוך מיעוטא לחזקה, חכמים (תוס') - מיעוטא כמאן דעיתיה ורובא אדף

רובא דאיתיה קנן

כל דפריש מרובא פריש אם פירש ממי"א (ע"י נכרי, קנן, חז"א - ע"י מ' שאינו נאמן)

כל קבוצה כמחלף על מחלף דמי - כשיש מקור ברור של איסור
כשלטא ננדע על פאיסור עד שפירש: ר"י - אזלינן בתר רובא, ראי"פ - כמחלף על מחלף דמי
קבוצה דרבנן: איסור שאינו מתבטל מדרבנן שנתערב דין כל פתערות כמחלף על מחלף
נאבד אי' בדברים חשובים: פותרו פשאר שנים שנים (רמ"א) - אב"ל לא כולם בבית אחת
בדבר שיש לו מתירין: ר"י (שו"ע) - מותר, רשב"א (רמ"א) - איסור
פירשו מקלתן או כולן ממי"א: ר"ת - אזלינן בתר רובא, תוס' - איסור גזרף אסא קבוצה
(ובאשט"ז גם חתיכות שאינון ראויות לפתכבד אסורות)
לא ננדע על פאיסור עד שפירשו: אזלינן בתר רובא

ספק ספיקא

ספק אם יש בכלל ספק רמב"ם - ספיקא דרבנן, רשב"א - רוב ז' דדין לפקדו או שאינו בכלל ספק

ספק ספיקא בתערובת: ע"ז שנתערב ברוב פיתר ונפל אי' מפתערות לרוב פיתר: מותר (תוס' - בזכ"ז)

איסור שפוא דבר חשוב שנתערב ברוב פיתר ונפל אי' לרוב פיתר: תוס' - מותר בזכ"ז,
רמב"ם (שו"ע) אסור (ש"ק - בדבר מאכל, רדב"ז - בכל דבר חשוב)

כ"ל ונפל אי' מפתערות פשני' לרוב פיתר: מותר (רמ"א - בזכ"ז)

קבוצה דאורייתא שנתערב ברוב פיתר: ר"י (שו"ע) - מותר, רשב"א (רמ"א) - איסור

דבר שיש לו מתירין שנתערב ונפל לרוב פיתר: ר"י (שו"ע) - מותר, רשב"א (רמ"א) - איסור

ספק אחד באש וספק אי' בתערובת: בספיקא דאורייתא איסור לכ"ע

בספק פמותר מה"ת ואיסור מדרבנן: ר"י (שו"ע) אסור, רשב"א (רמ"א) מותר

ספק ספיקא באש: כשאינו מתפסק: ש"ק - איסור אכ"כ יש סבה לפתחיה מלך אחד

כשפסק פראשון נאסר מה"ת מספק קודם שנתפווה פספק פשני: ר"י - מותר,
רשב"א (רמ"א) - איסור

ס"ס במקום חזקת איסור: רשב"א (רמ"א) מותר, ש"ק וז"ז - אם אינו סותר לחזקה

של ספיקות כנעד חזקת איסור: ש"ק - מותר, ז"ז - איסור

ס"ס כשאפשר לברר: ראי"ש (רמ"א) בפפס"מ או באיסור שפוא מוס חומרא) - אי"ל לברר,
רשב"א (שו"ע), רמ"א באיסורים שפס מציקר פדין ואין פפסד מרובף)

ני"ב: אם אי"ל לברר את שני הפסקות אי"ל לברר אחד

ס"ס באיסור שיש לו מתירין: ר"י (שו"ע) - מותר, רשב"א (רמ"א) - איסור

ס"ס כש"ל אחד נפיר: דינן כספק אחד